

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Sticht. voor Persoonl. Onderw. Amsterdam

Specifiek Onderzoek Rekenschap

Onderzoek Onderwijshuisvesting

Datum vaststelling: 28 januari 2022

Voorwoord

Dit rapport bevat de resultaten van het specifiek onderzoek naar het eigendom en de verantwoording van de onderwijshuisvesting van Stichting voor Persoonlijk Onderwijs Amsterdam - Tjalling Koopman College Amsterdam (hierna: SvPO Amsterdam).

**Bestuur: Stichting voor Persoonlijk
Onderwijs Amsterdam - Tjalling
Koopmans College**
Bestuursnummer: 42749
BRIN-nummer : 31FG

De Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) heeft het onderzoek uitgevoerd in de periode van april 2021 tot en met november 2021.

Het conceptrapport met nummer 30827546 is op 23 december 2021 aan het bestuur toegezonden voor hoor en wederhoor. Het bestuur heeft een reactie ingezonden op 27 december 2021 en op 22 januari 2022, die voor zover nodig is verwerkt in het definitieve rapport.

Het definitieve rapport met nummer 30827546 is op 28 januari 2022 te Utrecht vastgesteld door mw. ir. J.E.M. Opstraat, directeur Rekenschap en Juridische Zaken.

Het onderzoeksrapport wordt in de vijfde week na vaststelling openbaar gemaakt via www.onderwijsinspectie.nl.

Specifiek onderzoek

Naast regulier onderzoek op grond van artikel 11 van de Wet op het onderwijstoezicht (Wot), kan de inspectie uit eigen beweging dan wel op aanwijzing van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) specifiek onderzoek verrichten op grond van artikel 15 van de Wot. Hieronder worden alle niet-reguliere vormen van onderzoek verstaan.

De inspectie kan op grond van artikel 3, eerste lid, van de Wot een onderzoek instellen naar, onder meer, de naleving van bij of krachtens onderwijswetten gegeven voorschriften en de rechtmatigheid van de bestedingen.

Voor een specifiek onderzoek wordt steeds per onderzoek een onderzoeksvraag of worden meerdere onderzoeksvragen geformuleerd afhankelijk van de aard en het onderwerp van het onderzoek. Ook de onderzoeksopzet en -uitvoering volgen geen vast stramen, maar worden per geval bepaald.

De bevindingen naar aanleiding van een specifiek onderzoek worden vastgelegd in een openbaar rapport, tenzij de aard van het onderzoek of de omvang daarvan zich daartegen verzet.

Samenvatting

Dit nader specifiek onderzoek draait om de vraag of er bij SvPO Amsterdam sprake is van door het bestuur gevoerd deugdelijk financieel beleid. Deze vraag hebben we opgedeeld in de onderstaande drie onderwerpen en deelvragen, die ieder betrekking hebben op (een onderdeel van) deugdelijk financieel beleid.

1. Continuïteit: is er mogelijk sprake van een bedreiging van de financiële continuïteit als gevolg van het gevoerde huisvestingsbeleid en de (mede) in dat kader gevoerde transacties?

De financiële continuïteit van SvPO Amsterdam is ernstig in gevaar gebracht doordat er feitelijk sprake is van een negatief eigen vermogen en daarbovenop een zeer lage liquiditeit op 31 december 2020. SvPO Amsterdam beschikte op 31 december 2020 over onvoldoende vlottende activa om de bestaande kortlopende schulden te kunnen voldoen. Daardoor is er sprake van een situatie waarbij SvPO Amsterdam op 31 december 2020 niet meer zelfstandig rekeningen kon betalen en niet meer kon investeren in het onderwijs. De bestuurder heeft daarmee de middelen van de school niet op een zodanige wijze beheerd dat het voortbestaan van de school is verzekerd. Dit terwijl de inspectie eerder diverse tekortkomingen heeft vastgesteld bij SvPO Amsterdam ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs ([link](#)) en het noodzakelijke herstel de nodige (aanvullende) uitgaven kan vragen.

Deze financiële situatie is ontstaan doordat de bestuurder van SvPO Amsterdam in 2019 en 2020 voor in totaal € 2.590.514 aan bijdragen heeft overgemaakt aan SvPO Hurdegaryp, SvPO Hoorn, SvPO Geldermalsen en SvPO Deventer. Met het doen van deze bijdragen is door de bestuurder een situatie gecreëerd waarbij (de continuïteit van) de school en het onderwijs in gevaar is gebracht. Deze bijdragen leiden ertoe dat er effectief minder rijksbekostiging beschikbaar blijft voor het onderwijs en de leerlingen. De bestuurder heeft de middelen van de school niet beheerd op een wijze zoals van hem verwacht zou mogen worden. Wij achten de bijdragen die zijn gedaan door de bestuurder van SvPO Amsterdam dan ook onverantwoord.

De bestuurder van SvPO Amsterdam heeft de negatieve solvabiliteit

en zwakke liquiditeit van SvPO Amsterdam op de balansdatum (31 december 2020) verhuld door het opnemen van een vordering van € 250.000 op SvPO Hurdegaryp. Uit de administratie van SvPO Amsterdam is gebleken dat SvPO Hurdegaryp pas ná 31 december 2020 deze financiële bijdrage van € 250.000 heeft toegezegd. Hierdoor had SvPO Amsterdam deze toezegging niet al op balansdatum 31 december 2020 mogen verantwoorden, met als gevolg dat het eigen vermogen en het werkkapitaal van SvPO Amsterdam negatief behoorden te zijn. SvPO Amsterdam stond er financieel slechter voor dan door de bestuurder is verantwoord in de jaarrekening. Daarbij komt nog dat SvPO Hurdegaryp op het moment van deze toezegging helemaal niet beschikte over voldoende liquide middelen om dit bedrag daadwerkelijk te kunnen betalen. Van een reden/verplichting om dit bedrag toe te zeggen aan SvPO Amsterdam was evenmin sprake. Wij zijn van oordeel dat het verhullen van de kritische financiële situatie zeer kwalijk is. Wij achten de bestuurder hier verantwoordelijk voor.

2. Rechtmatigheid: zijn de transacties die door de bestuurder namens SvPO Amsterdam zijn verricht in het kader van het uitgevoerde huisvestingsbeleid en de (mede) in dat kader gevoerde transacties rechtmatig?

Wij concluderen dat de schenkingen van in totaal € 2.590.514 die in 2019 en 2020 zijn gedaan aan SvPO Hurdegaryp, SvPO Hoorn, SvPO Geldermalsen en SvPO Deventer, ten laste van de rijksbekostiging worden gebracht, terwijl deze niet voldoen aan de bestedingsvoorwaarden zoals opgenomen in het tweede tot en met vijfde lid van artikel 99 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Daarmee is in dit geval sprake van onrechtmatig bestede bekostiging.

Er wordt rijksbekostiging aangewend ten voordele van derden, terwijl SvPO Amsterdam deze rijksbekostiging zelf hard nodig had. Met het verstrekken van deze bijdragen heeft de bestuurder de middelen van de school niet beheerd op een wijze die het voortbestaan van de school verzekerd.

3. Bestuur en organisatie: is er sprake van een deugdelijk financieel beheer en een adequate governance?

De uitvoerend bestuurder van SvPO Amsterdam is ook enig (uitvoerend) bestuurder van de zeven overige SvPO-scholenstichtingen. Daarnaast is hij tevens bestuurder van twee niet-bekostigde stichtingen, waaronder de SvPO-ANBI-stichting. Naast deze bestuurder had SvPO Amsterdam eind 2020 drie toezichthoudende bestuurders. Twee van deze toezichthouders hebben per het voorjaar van 2021 hun functie neergelegd. De derde toezichthouder heeft zich medio 2021 teruggetrokken, waardoor SvPO Amsterdam geen interne toezichthouder meer heeft.

De echtgenote van de bestuurder van SvPO Amsterdam is bij SvPO Amsterdam betrokken als directeur. Er zijn daarbij geen waarborgen vastgelegd die de objectiviteit en onafhankelijkheid van de bestuurder en de directeur zoveel mogelijk garanderen.

Daarnaast is de functie van financieel controller (of een vergelijkbare functie) niet bekleed binnen SvPO Amsterdam. De verantwoordelijkheden en taken die bij een dergelijke functie behoren, worden ingevuld door de (uitvoerend) bestuurder en de directeur van SvPO Amsterdam (de echtgenote van de bestuurder van SvPO). De aanwezigheid van een (financieel) controller (of vergelijkbare functie) draagt bij aan de interne controlemechanismes van een organisatie. Zo heeft de (financieel) controller een signaleringsfunctie voor bijvoorbeeld de financiële continuïteit (liquiditeit- en vermogenspositie). Daarnaast dient de (financieel) controller de financiële belangen van de organisatie te bewaken. Nu een dergelijke functie niet is bekleed, concluderen wij dat er geen sprake is van een deugdelijke en onafhankelijke financiële functie binnen SvPO Amsterdam. Wij achten dit – zeker gezien de kritieke financiële positie waarin SvPO Amsterdam zich bevindt – zeer zorgwekkend.

Gelet op het voorgaande concluderen wij dat er geen sprake is van een deugdelijke governance. Het bestuur heeft hiervoor al een herstelopdracht, vastgelegd in het rapport van 28 april 2021, waarbij we van het bestuur verwachten dat het de intern toezichthouder afdoende informeert en waarbij de intern toezichthouder toezicht moet houden op alle in de wet genoemde onderwerpen en verantwoording af moet leggen conform de wettelijke eisen. Wij

dringen er, mede gezien de kritieke financiële situatie waarin SvPO Amsterdam zich bevindt, bij het bestuur op aan dat het aan deze herstelopdracht tegemoetkomt.

In aanvulling daarop geldt dat er ná 28 april 2021 een situatie is ontstaan waarbij SvPO Amsterdam in zijn geheel geen intern toezichthouder meer heeft. Wij dringen er bij het bestuur van SvPO Amsterdam op aan dat het er op de kortst mogelijke termijn voor zorgdraagt dat aan de eisen inzake governance voldaan wordt. De naleving van deze verplichting onderzoeken wij in ieder geval tijdens het herstelonderzoek in het kader van het vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen (4JO) en nemen we dan mee bij het beoordelen van reeds eerder gegeven herstelopdrachten inzake governance, (zie het rapport SvPO Amsterdam Onderzoek bestuur en scholen van 28 april 2021).

Eindconclusie: wanbeheer

Wij komen tot het eindoordeel dat de bestuurder van SvPO Amsterdam wanbeheer heeft gevoerd. Zoals hierna ook is samengevat (i) heeft de bestuurder van SvPO Amsterdam op meerdere momenten financieel wanbeleid gevoerd, (ii) is er sprake van ongerechtvaardigde verrijking van derden en (iii) heeft de bestuurder in strijd met wettelijke bepalingen gehandeld, waarmee financieel voordeel is behaald ten gunste van derden. Daarbij geldt dat de bestuurder, die ook bestuurder is van de SvPO-ANBI-stichting, de SVPO-ANBI-stichting herhaaldelijk het financiële voordeel toebedeeld heeft, terwijl SvPO Amsterdam hier nadeel van ondervindt. Met dit handelen van de bestuurder is een situatie ontstaan waarbij (de continuïteit van) de school en het onderwijs in gevaar zijn gebracht. SvPO Amsterdam was op 31 december 2020 immers niet meer in staat zelfstandig rekeningen te betalen en te investeren in het onderwijs. De bestuurder van SvPO Amsterdam diende op dat moment ernstig rekening te houden met een mogelijk faillissement. Daarmee heeft de bestuurder van SvPO Amsterdam de middelen van de school niet op een zodanige wijze beheerd, dat daarmee het voortbestaan van de school is verzekerd.

Nu het onderwijs van SvPO Amsterdam op 28 april 2021 als zeer zwak is beoordeeld ([link](#)) en het noodzakelijke verbetertraject voor de nodige (aanvullende) uitgaven kan zorgen, achten wij de door de

bestuurder gecreëerde financiële situatie bij SvPO Amsterdam zorgwekkend. Financiële middelen die primair bestemd zijn voor het onderwijs krijgen andere bestemmingen en worden aan het onderwijstoezicht onttrokken. Gezien het feitelijk negatief eigen vermogen van SvPO Amsterdam, is de verwachting niet dat binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen in de kwaliteit van het onderwijs gekomen kan worden. Wij achten de bestuurder hier verantwoordelijk voor.

Hieronder vatten wij beknopt per categorie van wanbeheer samen welke gebeurtenissen van belang zijn geweest voor ons oordeel.

Financieel wanbeleid:

- De bestuurder is aanzienlijke investeringsverplichtingen aangegaan en heeft aanzienlijke bijdragen aan andere SvPO-scholenstichtingen betaald, zonder daarbij rekening te houden met de liquiditeitspositie van SvPO Amsterdam. De bestuurder heeft zo een liquiditeitstekort bij SvPO Amsterdam veroorzaakt. Dit heeft tot gevolg gehad dat SvPO Amsterdam op 31 december 2020 niet meer kon investeren in (de kwaliteit van) het onderwijs. De bestuurder heeft hiermee onnodige en niet te rechtvaardigen risico's genomen (zie paragraaf 3.4);
- De bestuurder heeft in 2018 en 2019 onjuiste en niet volledige verantwoording afgelegd over de totale financiële omvang van de verbouwing van het schoolgebouw en het effect daarvan op de financiële positie van de school.
- De bestuurder heeft in de jaarrekening 2019 met terugwerkende kracht per 31 december 2018 een als schuld aan de Gemeente Amsterdam verantwoord bedrag van € 468.297 laten vervallen, met een toename van het eigen vermogen voor hetzelfde bedrag tot gevolg. Deze toename van het eigen vermogen is onterecht verantwoord, aangezien vanuit de door de Gemeente Amsterdam verstrekte bouwsubsidie geen financieel resultaat (overschot) gerealiseerd kan worden. Daarmee heeft SvPO Amsterdam haar eigen vermogen laten toenemen, ten koste van het doel waarvoor de subsidie is verstrekt (verbouwing van het schoolgebouw).
- De bestuurder heeft de zwakke liquiditeit van SvPO Amsterdam op balansdatum 31 december 2020 verhuld door het verantwoorden van een vordering van € 250.000 op SvPO

Hurdegaryp. Die bijdrage door SvPO Hurdegaryp is pas ná 31 december 2020 toegezegd, zodat de bestuurder deze vordering niet al op balansdatum 31 december 2020 had mogen verantwoorden. Daarbij komt nog dat SvPO Hurdegaryp helemaal niet beschikte over voldoende liquide middelen om dit bedrag daadwerkelijk te kunnen betalen. Het gevolg hiervan is dat het eigen vermogen en het werkkapitaal van SvPO Amsterdam per 31 december feitelijk negatief behoorden te zijn.

- De bestuurder heeft de ouderbijdragen die toekomen aan SvPO Amsterdam - met uitzondering van een zeer beperkt bedrag ter hoogte van € 16.848 - niet verantwoord in de exploitatierekening van de jaarrekeningen van SvPO Amsterdam, terwijl deze wel de lasten daarvan draagt. De bestuurder heeft de ouderbijdragen laten betalen aan de SvPO-ANBI-stichting (zie paragraaf 3.3).

Ongerechtvaardigde verrijking:

- De bestuurder heeft de ouderbijdragen die toekomen aan SvPO Amsterdam - met uitzondering van een zeer beperkt bedrag ter hoogte van € 16.848 - niet verantwoord in de exploitatierekening van de jaarrekeningen van SvPO Amsterdam, terwijl deze wel de lasten daarvan draagt. De bestuurder heeft de ouderbijdragen laten betalen aan de SvPO-ANBI-stichting (zie paragraaf 3.3).

Onrechtmatig handelen waarmee financieel voordeel is behaald:

- SvPO Amsterdam draagt – zonder dat daarvoor een rechtvaardiging bestaat – de lasten waarvoor de ouderbijdragen zijn bestemd, terwijl de bestuurder de gelden heeft laten uitbetalen aan de SvPO-ANBI-stichting. De bestuurder heeft de ouderbijdragen daarmee niet (op de juiste wijze) verantwoord. De SvPO-ANBI-stichting heeft hiermee voordeel behaald (zie paragraaf 3.3).

Eindconclusie herstelopdrachten

Samenvattend komen wij – in aanvulling tot de al bestaande herstelopdrachten – tot de volgende herstelopdrachten. Wij dringen er bij het bestuur van SvPO Amsterdam op aan dat het er – mede met het oog op zijn maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid – zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval vóór de hierna vermelde termijnen, voor zorg draagt dat:

- uiterlijk voor 1 juli 2022 de baten en lasten met betrekking tot de

verbouwing en de bouwsubsidie van de Gemeente Amsterdam, juist en volledig wordt verantwoord in de recente jaarrekeningen 2018, 2019 en 2020 (zie paragraaf 3.2.2);

- uiterlijk voor 1 juli 2022 de jaarrekening 2020 een juist en volledig beeld geeft ten aanzien van de niet-reële vordering op SvPO Hurdegaryp (zie paragraaf 3.5.2);
- uiterlijk binnen drie maanden na het toezenden van dit rapport (i) de ouderbijdragen van de recente kalenderjaren worden (terug)gevorderd bij en verkregen worden van de SvPO-ANBI-stichting, dan wel (ii) de gemaakte kosten voor de taalreizen (€ 250) en de vergoedingsbijdrage voor schoolkosten (€ 200) worden doorbelast aan en geïncasseerd bij de SvPO-ANBI-stichting (zie paragraaf 3.3.3);
- de ouderbijdragen en de kosten waarvoor deze ouderbijdragen zijn verstrekt, naar de toekomst toe juist en volledig worden verantwoord. Het is in het belang (van de continuïteit) van de school en het onderwijs dat de baten en lasten met betrekking tot deze ouderbijdragen zoveel mogelijk bij de onderwijsinstelling zelf komen te liggen. Het betreft namelijk baten en lasten die direct betrekking hebben op (het onderwijs dat wordt gegeven aan) de leerlingen van SvPO Amsterdam. Voor het boekjaar 2021 geldt dat het bestuur van SvPO Amsterdam deze baten en lasten vóór 1 juli 2022 juist en volledig dient te verantwoorden;
- uiterlijk binnen twee weken na het toezenden van dit rapport de ouders zijn ingelicht over de gedane bestedingen van de ouderbijdragen en de herstelopdracht van de inspectie hiervoor (zie paragraaf 3.4.3).

Vervolg

Wij zullen in de komende periode erop toezien dat het bestuur van SvPO Hurdegaryp voldoet aan de in dit rapport opgenomen herstelopdrachten. Voor zover er sprake is van onrechtmatige bestedingen zullen wij overgaan tot handhaving, in lijn met de Beleidsregel financiële sancties bij bekostigde onderwijsinstellingen.

Nu wij tot de conclusie zijn gekomen dat er sprake is van wanbeheer, geldt dat het aan de Minister is om al dan niet over te gaan tot het gebruikmaken van zijn bevoegdheden op grond van artikel 103g WVO en/of andere (rechts)maatregelen te nemen.

Inhoudsopgave

1.	Opdracht en werkwijze	12
1.1.	Aanleiding	12
1.2.	Onderzoeksvragen	12
1.3.	Opzet van het onderzoek	13
1.4.	Wettelijk kader	14
1.5.	Leeswijzer	14
2.	Onderzoeksbevindingen	16
2.1.	Bestuurlijke en financieel administratieve organisatie	16
2.1.1.	Inrichting bestuurlijke organisatie	16
2.1.2.	Inrichting financieel administratieve organisatie	17
2.1.3.	Governance	18
2.2.	Eigendom onderwijshuisvesting Amsterdam	18
2.2.1.	Verbouwing schoolgebouw: geen inzicht verstrekt	19
2.2.2.	Bouwsubsidie Gemeente Amsterdam toegevoegd aan het eigen vermogen	20
2.3.	Ouderbijdragen besteed aan huisvesting door SvPO-ANBI-stichting	20
2.4.	Bijdragen aan andere SvPO-scholenstichtingen	21
2.5.	Financiële positie SvPO Amsterdam	22
2.5.1.	Fictieve vordering op SvPO Hurdegaryp	22
2.5.2.	Verhuld negatief eigen vermogen en zwakke solvabiliteit	23
2.5.3.	Ontoereikende liquiditeit	24
2.5.4.	Geen zicht op toekomstige liquiditeit	25
2.5.5.	Onvoldoende zicht op rentabiliteit	25

3.	Conclusies en oordelen financieel beheer	27
3.1.	Kaders voor conclusies en oordelen financieel beheer	27
3.2.	Verbouwing schoolgebouw Amsterdam	27
3.2.1.	Verbouwing niet toegelicht	27
3.2.2.	Herstelopdracht en vervolgtoezicht	29
3.3.	Ouderbijdragen niet juist besteed en geïnformeerd	29
3.3.1.	Ouderbijdragen niet juist besteed en niet verantwoord	29
3.3.2.	Ouders niet juist geïnformeerd	30
3.3.3.	Herstelopdracht en vervolgtoezicht	31
3.4.	Bijdragen aan andere SvPO-scholenstichtingen	32
3.4.1.	Bijdragen verzwakken liquiditeit en zijn onjuist verantwoord	32
3.5.	Onjuist inzicht in de financiële positie	33
3.5.1.	Niet-reële vordering	33
3.5.2.	Herstelopdracht en vervolgtoezicht	35
3.5.3.	Ontbreken liquiditeitsprognose	35
	Bijlagen	37
	Bijlage I Totaal overzicht bevindingen bij de acht SvPO scholenstichtingen	37
	Bijlage II Ouderbijdragen SvPO-ANBI-stichting	44
	Bijlage III Wettelijk kader	46
	Reactie van het bestuur	52

1. Opdracht en werkwijze

1.1. Aanleiding

Op 15 april 2021 zijn acht rapporten ‘Specifiek Onderzoek Rekenschap – Financieel bestuurlijk onderzoek’ met betrekking tot acht scholenstichtingen voor Persoonlijk Onderwijs (SvPO) vastgesteld. Het betreft daarbij rapporten die toezien op zowel SvPO Amsterdam als op de zeven andere SvPO-scholenstichtingen. In deze rapporten heeft de inspectie een nader specifiek onderzoek aangekondigd naar het eigendom en de verantwoording van de onderwijshuisvesting bij deze acht bekostigde SvPO-scholenstichtingen en – indien mogelijk – de daaraan verbonden rechtspersonen die niet zijn bekostigd.

Reden voor het uitvoeren van dit nader specifieke onderzoek, is de conclusie dat ten tijde van het opstellen van de rapporten d.d. 15 april 2021, de feitelijke eigendomssituatie van de bestaande en nieuwe onderwijshuisvesting een gevarieerd en incompleet beeld gaf. Zo was niet inzichtelijk welke rechtspersoon de werkelijke en actuele juridische en/of economische eigenaar was van (delen van) de onderwijshuisvesting. De door de bestuurder gevoerde financiële administraties en opgestelde jaarverslagen tot en met 2019 gaven daarover geen transparant, consistent en volledig beeld. Daarnaast bestonden op dat moment concrete plannen om de verkregen en ontwikkelde onderwijshuisvesting, gefinancierd vanuit rijksbekostiging en ontvangen ouderbijdragen, onder te brengen binnen overige aan de bestuurder gelieerde (niet- bekostigde) rechtspersonen, waaronder de stichting Stichting Voor Persoonlijk Onderwijs (KvK 34286138), hierna te noemen: SvPO-ANBI-stichting, of was de uitvoering van deze plannen zelfs al gestart.

1.2. Onderzoeksvragen

In dit nader specifiek onderzoek bij SvPO Amsterdam staat de volgende onderzoeksvraag centraal:
is er sprake van deugdelijk financieel beleid?

Het nader specifiek onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de onderstaande deelvragen.

1. Continuïteit: wat is de financiële positie van SvPO Amsterdam?
En is er sprake van een bedreiging van de financiële continuïteit als gevolg van het gevoerde huisvestingsbeleid en de (mede) in dat kader gevoerde transacties?
2. Rechtmatigheid: zijn de transacties die door de bestuurder namens SvPO Amsterdam zijn verricht in het kader van het uitgevoerde huisvestingsbeleid en de (mede) in dat kader gevoerde transacties rechtmatig?
3. Bestuur en organisatie: Is er sprake van een deugdelijk financieel beheer en een adequate governance?

1.3. Opzet van het onderzoek

In dit nader specifiek onderzoek naar de in paragraaf 1.2 opgenomen onderzoeksvragen richten wij ons op de standaarden binnen het kwaliteitsgebied Financieel beheer. Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen hebben wij nader onderzoek gedaan naar de zelfstandige rechtspersoon SvPO Amsterdam en naar de bestuurlijke en financiële verwevenheid van de acht SvPO-scholenstichtingen tezamen. Wij hebben dit nader specifiek onderzoek in de periode van april 2021 tot en met november 2021 uitgevoerd bij SvPO Amsterdam en de zeven andere SvPO-scholenstichtingen.

Aspecten die wij bij dit nader specifiek onderzoek hebben betrokken zijn:

- Een beoordeling van de feitelijke eigendomssituatie van de onderwijshuisvesting bij de acht SvPO-scholenstichtingen en de daaraan verbonden niet bekostigde rechtspersonen.
- Een beoordeling van de investeringen in de onderwijshuisvesting, met name gericht op:
 - de wijze van financiering;
 - de juistheid en volledigheid van de verantwoording en presentatie in de jaarverslaggeving en in de boekhouding (juistheid verantwoording eigendomssituatie, juistheid waardering en hantering juiste verslaggevingsgrondslagen);
 - de impact van bovenstaande op de continuïteit van SvPO Amsterdam;
 - de rechtmatigheid en de doelmatigheid van transacties met betrekking tot onroerend goed, bestedingen en verantwoording;
 - de financiële relatie met de verbonden (niet- bekostigde) rechtspersonen.

Wij hebben daarbij de onderstaande onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

- Een analyse van de beschikbare jaarverslaggeving (2019 en 2020) van SvPO Amsterdam en van de zeven overige SvPO-scholenstichtingen.
- Een analyse van diverse notariële akten en (koop)overeenkomsten.
- Het opvragen en beoordelen van de aan de jaarverslaggeving ten grondslag liggende (grootboek)administraties en documenten van financiële transacties.
- Naar aanleiding van de uitgevoerde analyses zijn vragen aan de bestuurder van SvPO Amsterdam (en de instellingsaccountant) gesteld en zijn aanvullende documenten opgevraagd en nader beoordeeld.

Om beter inzicht te krijgen in de onderlinge geldstromen en transacties bij SvPO Amsterdam, de zeven andere SvPO-

scholenstichtingen en de daaraan verbonden rechtspersonen hebben wij:

- De jaarstukken 2013 tot en met 2020 van de (niet bekostigde) Stichting voor Persoonlijk Onderwijs (hierna: SvPO-ANBI-stichting) geanalyseerd en zijn de hieraan ten grondslag liggende grootboekadministraties met financiële transacties opgevraagd. Tevens zijn naar aanleiding van de uitgevoerde analyses vragen aan het bestuur van SvPO Amsterdam gesteld en aanvullende documenten opgevraagd.
- Een door het bestuur van de (niet bekostigde) Stichting Frederikssoon opgestelde samenvatting van de jaarstukken 2012 tot en met 2020 opgevraagd. Naar aanleiding van de uitgevoerde analyse zijn vragen aan het bestuur gesteld en aanvullende documenten opgevraagd.

Voor dit onderzoek hebben wij gesproken en schriftelijke correspondentie gevoerd met de bestuurder van SvPO Amsterdam.

1.4. Wettelijk kader

Voor het wettelijk kader van dit onderzoek verwijzen wij naar Bijlage III, waarin wij een beknopte uiteenzetting geven van de voor dit specifieke onderzoek meest relevante wet- en regelgeving. Daarbij geldt dat indien bepaalde wet- en regelgeving hierna niet genoemd wordt, dit een (bekostigde) onderwijsinstelling niet vrijstelt van de verplichting daaraan te voldoen.

1.5. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport hebben wij de inrichting van de organisatie en de wijze waarop de organisatie bestuurd wordt (governance) binnen SvPO Amsterdam beschreven. Vervolgens hebben wij een weergave opgesteld van de transacties van de onderwijshuisvesting van SvPO Amsterdam, en van enkele opvallende baten en lasten, zoals ouderbijdragen en schenkingen. Tenslotte hebben wij in hoofdstuk 2 ook de financiële verantwoording van de voornoemde posten beschreven en de gevolgen van de transacties hiervan voor de financiële positie van SvPO Amsterdam.

In hoofdstuk 3 hebben wij onze oordeelsvorming en eindconclusies opgenomen over de bevindingen van voornoemde onderwerpen in hoofdstuk 2.

In de bijlagen hebben wij enkele in het kader van dit onderzoek relevante wetsartikelen aangehaald en hebben wij de financiële samenhang en omvang weergegeven van het geheel van de acht SvPO-scholenstichtingen en de drie niet bekostigde verbonden stichtingen, die alle door dezelfde natuurlijk persoon worden bestuurd.

Tot slot is de reactie van het bestuur op dit nader onderzoek en deze rapportage aan dit rapport gehecht. Wij hebben het rapport aan het bestuur van SvPO Amsterdam aangeboden met de mogelijkheid een zienswijze te geven. Het bestuur heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

2 . Onderzoeksbevindingen

2.1. Bestuurlijke en financieel administratieve organisatie

In deze paragraaf geven wij een samenvattend overzicht van enkele belangrijke punten van de bestuurlijke organisatie en de financieel administratieve organisatie van SvPO Amsterdam.

2.1.1. Inrichting bestuurlijke organisatie

SvPO Amsterdam is - zoals ook voor de overige zeven SvPO-scholen geldt - een afzonderlijke rechtspersoon. SvPO Amsterdam geldt als een bevoegd gezag in de zin van de onderwijswetgeving. Aan deze acht SvPO scholenstichtingen zijn nog drie rechtspersonen verbonden, te weten:

- SvPO-ANBI-stichting
- Stichting Frederikssoon
- Stichting Landelijk Verband Passend Onderwijs

Deze elf stichtingen hebben allemaal dezelfde persoon als enig uitvoerend (dagelijks) bestuurder (hierna: de bestuurder.) De acht SvPO-scholenstichtingen hadden in 2020 ook dezelfde samenstelling van het toezichthoudende bestuur met daarin dezelfde personen. De acht SvPO-scholenstichtingen beschikken daarmee over een zogenaamd one-tier bestuur (voor een nadere toelichting op deze bestuursvorm wordt verwezen naar het themaonderzoek Governance van de inspectie).

Verder treedt de echtgenote van de bestuurder op als gemachtigde/directeur voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen.

Voor zover wij hebben kunnen vaststellen voert de Stichting Landelijk Verband Passend Onderwijs geen, dan wel geen noemenswaardige activiteiten uit.

Voor een uitvoerige beschrijving van de twee andere (private en niet bekostigde) stichtingen verwijzen wij naar het op 15 april 2021 vastgestelde rapport 'Specifiek Onderzoek Rekenschap – Financieel bestuurlijk onderzoek' van SvPO Amsterdam (meer specifiek paragraaf 3.1). Samenvattend hebben wij ten aanzien van het bestuurlijk toezicht in dit onderzoek geconstateerd dat:

- de samenstelling van het (dagelijks en toezichthoudende) bestuur niet conform de vereiste statutaire bestuursamenstelling is. Meerdere bestuursfuncties zijn (nog) niet zijn ingevuld en/of benoemde (toezichthoudende) bestuurders zijn nog niet ingeschreven in het Handelsregister;
- er sprake is van ongewenste belangenverstrengeling en tegenstrijdige belangen bij de bestuurder van de elf stichtingen. De bestuurder is bij diverse transacties betrokken namens meer

- dan één van de stichtingen en behoorde als zodanig (deels) tegenstrijdige belangen van deze stichtingen te behartigen;
- de echtgenote van de bestuurder optreedt als gevolmachtigde / directeur voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen; en
- de governance van SvPO Amsterdam niet voldoet aan de code goed bestuur VO.

Aanvullend op bovenstaande hebben wij geconstateerd dat volgens de actuele gegevens van het Handelsregister (per oktober 2021) het bestuur van SvPO Amsterdam – op papier - bestaat uit één dagelijks bestuurder, één directeur / gevolmachtigde (de echtgenote van de bestuurder) en één toezichthoudend bestuurder. In 2021 zijn twee van de drie toezichthouders teruggetreden. Voorts is desgevraagd door de bestuurder van SvPO Amsterdam bevestigd dat de laatste toezichthoudend bestuurder per medio 2021 is teruggetreden. De betreffende toezichthoudend bestuurder heeft desgevraagd dit ook aan ons bevestigd, en hierbij aanvullend kenbaar gemaakt dat formele uitschrijving uit het Handelsregister nog niet heeft plaatsgevonden en het voornemen bestaat dit op korte termijn alsnog te effectueren. De facto zijn per medio 2021 alle drie de toezichthoudende bestuurders teruggetreden en zijn er geen toezichthoudende bestuurders meer in functie.

Samenvattend constateren wij dat:

- het functioneren van de governance binnen SvPO Amsterdam verder is verzwakt als gevolg van de hierboven beschreven ontwikkelingen. Door het vertrek van de toezichthoudend bestuurders vindt er feitelijk geen intern toezicht meer plaats op het handelen en functioneren van de bestuurder. Daardoor krijgt de bestuurder geen feedback (meer) over of, en zo ja hoe, de bestuurder diens handelen en functioneren kan/moet verbeteren. Daarmee wordt er gehandeld in strijd met artikelen 23a en 24d van de WVO;
- de bestuurder van SvPO Amsterdam enig bestuurder is, en als bestuurder van diverse van de hiervoor genoemde stichtingen betrokken is bij diverse transacties met SvPO Amsterdam. Op het moment dat er mogelijk tegenstrijdige belangen zijn bij deze transacties vindt er geen (nader) toezicht daarop plaats. Dit heeft als risico de benadeling van SvPO Amsterdam en/of de bevoordeling van de overige aan de bestuurder gelieerde stichtingen. Op diverse momenten hebben er transacties plaatsgevonden tussen SvPO Amsterdam en de overige stichtingen, die nadelig zijn geweest voor SvPO Amsterdam en die zelfs (de continuïteit van) de school en het onderwijs in gevaar hebben gebracht.

2.1.2. Inrichting financieel administratieve organisatie

Wij hebben geconstateerd dat, tot op het moment van afronding van dit rapport, er geen financieel-administratieve ondersteunende functie – bijvoorbeeld in de vorm van een boekhouder of controller – is ingevuld. De verantwoordelijkheden en taken die behoren bij een dergelijke functie, worden ingevuld door de (uitvoerend) bestuurder en de directeur van SvPO Amsterdam (zijnde de echtgenote van de bestuurder van SvPO Amsterdam en de directeur van de zeven overige SvPO-scholen-stichtingen). Wij constateren dat de uitvoering van de financiële en de bestuurs- en directeursfunctie niet onafhankelijk van elkaar zijn ingevuld. Er is daarmee geen sprake van een adequate functiescheiding tussen genoemde functies.

In het kader van het waarborgen van een gezonde (financieel-) administratieve organisatie, is aanwezigheid van functiescheiding tussen genoemde functies belangrijk en gangbaar bij vergelijkbare (onderwijs)organisaties. De aanwezigheid van een financieel controller (of vergelijkbare functie) draagt namelijk bij aan de interne controlemechanismen van een organisatie, zo heeft de financieel controller een signaleringsfunctie met betrekking tot bijvoorbeeld de financiële continuïteit (liquiditeit- en vermogenspositie). Daarnaast dient de financieel controller de financiële belangen van de organisatie (bijvoorbeeld in situaties van - dreigende – belangenverstrengeling met andere organisaties te bewaken.

2.1.3. Governance

Gelet op het voorgaande constateren wij dat er geen sprake is van een deugdelijke governance. Het bestuur heeft hiervoor al een herstelopdracht, vastgelegd in een rapport van 28 april 2021, waarbij we van het bestuur verwachten dat het de intern toezichthouder afdoende informeert en waarbij de intern toezichthouder toezicht moet houden op alle in de wet genoemde onderwerpen en verantwoording af moet leggen conform de wettelijke eisen. Wij achten, mede gezien de kritieke financiële situatie waarin SvPO Amsterdam zich bevindt, dat het bestuur aan deze herstelopdracht tegemoetkomt.

In aanvulling daarop geldt dat er ná 28 april 2021 een situatie is ontstaan waarbij SvPO Amsterdam in zijn geheel geen intern toezichthouder meer heeft. Het bestuur van SvPO Amsterdam dient er op de kortst mogelijke termijn voor zorg te dragen dat aan de eisen inzake governance voldaan wordt. De naleving van deze verplichting onderzoeken wij in ieder geval tijdens het herstelonderzoek in het kader van het vierjaarlijks onderzoek bestuur en scholen (4JO) en nemen we dan mee bij het beoordelen van reeds eerder gegeven herstelopdrachten inzake governance, (zie het rapport ‘SvPO Amsterdam - Onderzoek bestuur en scholen’ van 28 april 2021).

2.2. Eigendom onderwijshuisvesting Amsterdam

In deze paragraaf geven wij - aan de hand van een chronologische beschrijving van de eigendomstransacties van en investeringen in het vastgoed en de feitelijke eigendomssituatie - de onderwijshuisvesting van SvPO Amsterdam weer.

2.2.1. Verbouwing schoolgebouw: geen inzicht verstrekt

Op 31 januari 2020 heeft de Gemeente Amsterdam het juridisch eigendom van het schoolgebouw aan de Meeuwenlaan te Amsterdam (om niet) overgedragen aan SvPO Amsterdam. Uit de kadastraal geregistreerde akte van levering blijkt dat SvPO Amsterdam op grond van artikel 76u van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) bij beëindiging van de onderwijsactiviteiten, het juridisch eigendom en gebruik het schoolgebouw (om niet) weer aan de Gemeente Amsterdam dient terug te leveren. De gemeente blijft het economisch eigendom houden (de gemeente heeft niet toegestemd tot volledige doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting). In deze akte zijn een aantal beperkende bepalingen (waaronder een aantal erfdiensbaarheden) opgenomen voor SvPO Amsterdam.

Voorafgaand aan de overdracht van het juridisch eigendom van het schoolgebouw aan SvPO Amsterdam, heeft in de jaren 2017 tot en met medio 2019 een grootschalige verbouwing plaatsgevonden aan het schoolgebouw. De Gemeente Amsterdam heeft voor deze verbouwing een budget van € 10.386.507 ter beschikking gesteld in de vorm van een bouwsubsidie. Hiervan heeft de Gemeente Amsterdam in 2017 een bedrag van € 2.850.000 en in 2018 een bedrag van € 5.349.102 (in totaal € 8.199.102) uitbetaald aan SvPO Amsterdam. SvPO Amsterdam is bij de verbouwing als bouwheer opgetreden en heeft de opdracht tot verbouwing verstrekt aan een (hoofd)aannemer. Daarnaast zijn er enkele andere (onder)aannemers ingehuurd. In juli 2019 heeft SvPO Amsterdam een subsidiedeclaratie (hierna: financiële eindafrekening) ingediend bij de Gemeente Amsterdam voor een bedrag van € 8.213.237.

De bestuurder van SvPO Amsterdam heeft de ontvangen subsidies en uitgaven voor de verbouwing niet juist en niet volledig verantwoord in de jaarrekeningen 2017 tot en met 2020. Behoudens een globale beschrijving van de totale omvang van dit meerjarig bouwproject in het jaarverslag van 2018, wordt gedurende de gehele bouwperiode van 2017 tot en met de juridische overdracht in 2020 geen financieel inzicht gegeven in de omvang, voortgang van de verbouwing en de financiële positie van SvPO Amsterdam als bouwheer van de verbouwing.

Deze feitelijke eigendomssituatie van de onderwijshuisvesting van SvPO Amsterdam wordt niet voldoende toegelicht in het jaarverslag 2020.

2.2.2. Bouwsubsidie Gemeente Amsterdam toegevoegd aan het eigen vermogen

In de jaarrekening van 2019 wordt er overgegaan tot fouterstel van in de jaarrekening 2018 verantwoorde bedragen; er is voor in totaal € 1.819.183 aan fouterstel toegepast (dit is als zodanig toegelicht in de grondslagen van de jaarrekening 2019).

De bestuurder van SvPO Amsterdam geeft als reden voor dit fouterstel een te hoge vermelding van de vooruit ontvangen investeringssubsidie (lees: de bouwsubsidie). Anders dan de bestuurder in de jaarrekening 2019 vermeldt, is uit de administratie van SvPO Amsterdam niet gebleken van een te hoge vermelding van de vooruit ontvangen bouwsubsidie. Dit ligt ook niet voor de hand, omdat de baten (de bouwsubsidie) en de lasten (die hiermee samenhangen) op hetzelfde moment worden gerealiseerd en dus verantwoord moeten worden. Wij constateren dan ook dat er geen grondslag is voor het doorvoeren van dit fouterstel voor een bedrag van € 1.819.183. Per saldo is er een bedrag van € 468.297 ten onrechte is toegevoegd aan het eigen vermogen van SvPO Amsterdam.

Door het ten onrechte doorvoeren van het fouterstel heeft de bestuurder het negatieve eigen vermogen van SvPO Amsterdam op balansdatum 31 december 2019 (en dus ook op balansdatum 31 december 2020) verhoogd door het ten onrechte verhogen van het eigen vermogen met € 468.297.

2.3. Ouderbijdragen besteed aan huisvesting door SvPO-ANBI-stichting

SvPO Amsterdam vraagt jaarlijks een vrijwillige ouderbijdrage; voor de schooljaren 2017/2018 tot en met 2020/2021 bedroeg de vrijwillige ouderbijdrage € 450 per leerling per jaar. Deze ouderbijdragen zijn volgens de schoolgids van SvPO Amsterdam bedoeld als bijdrage aan taalreizen (€ 250) en als vergoedingsbijdrage voor schoolkosten (€ 200). Deze ouderbijdragen worden betaald aan een bankrekening van de SvPO-ANBI-stichting. Over de periode van 2017 tot en met 2020 bedragen de ouderbijdragen die betaald zijn door (ouders van) leerlingen van SvPO Amsterdam maximaal circa € 367.000. Dit bedrag betreft een benadering, aangezien op basis van de beschikbare informatie niet kan worden nagegaan voor welke leerlingen de ouderbijdragen daadwerkelijk zijn betaald, en ook omdat de ouderbijdrage vrijwillig hoort te zijn. Voor deze benadering zijn wij uitgegaan van 157 leerlingen voor het schooljaar 2017/2018, 157 leerlingen voor het schooljaar 2018/2019, 233 leerlingen voor het schooljaar 2019/2020 en 268 leerlingen voor het schooljaar 2020/2021, zoals vermeld in de recente jaarverslagen van SvPO Amsterdam (maal € 450 per leerling per schooljaar).

Deze opbrengsten zijn - met uitzondering van slechts een zeer klein gedeelte van in totaal € 16.848 - niet verantwoord in de jaarverslaggeving over de jaren 2017 tot en met 2020 van SvPO Amsterdam, maar in de jaarverslaggeving van de SvPO-ANBI-stichting. De uitgaven aan schoolreizen en schoolkosten, waarvoor deze ouderbijdragen zijn ontvangen en waarvoor deze zijn bestemd, zijn wel verantwoord in de jaarrekening van SvPO Amsterdam. Deze kosten worden dus de facto voldaan uit de rijksbekostiging. Door het loskoppelen van de baten en bijbehorende lasten zijn bij de SvPO-ANBI-stichting extra baten gegenereerd, die eigenlijk bestemd zijn voor activiteiten van SvPO Amsterdam. Door SvPO Amsterdam zijn uit de rijksbijdrage de lasten van deze activiteiten betaald en dus ten laste gegaan van het exploitatieresultaat. Voor een verdere toelichting op de gehanteerde systematiek van verwerking en verantwoording van ouderbijdragen, verwijzen wij hiervoor naar ons rapport 'Specifiek Onderzoek Rekenschap – financieel bestuurlijk onderzoek' (vastgesteld 15 april 2021).

Door het hanteren van de hiervoor geschetste systematiek in de verwerking en verantwoording van baten en lasten zijn bij de SvPO-ANBI-stichting per saldo extra baten gegenereerd (baten die bestemd zijn voor activiteiten van SvPO Amsterdam), en gaat dit ten laste van de exploitatie van SvPO Amsterdam. Er resteert de facto een lager bedrag aan rijksbekostiging dat kan worden besteed aan het (overige) onderwijs.

In ons onderzoek naar de financiële resultaten en eigen vermogen van de SvPO-ANBI-stichting, stellen wij vast dat de positieve resultaten van de afgelopen jaren van de SvPO-ANBI-stichting grotendeels het gevolg zijn van de door SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen (die feitelijk toekomen aan de acht SvPO scholen, waaronder dus SvPO Amsterdam). Met deze middelen worden door de SvPO-ANBI-stichting geen uitgaven gedaan voor taalreizen en voor schoolkosten, zoals wel wordt medegedeeld aan ouders die deze bijdrage voldoen. In plaats daarvan heeft de SvPO-ANBI-stichting uit haar opgebouwd vermogen vastgoed aangekocht (grond en gebouwen) op locaties waar andere SvPO-scholenstichtingen zijn gevestigd. Voor de specificatie van de ontvangen ouderbijdragen, en de totale baten, lasten en resultaten van de SvPO-ANBI-stichting over de periode 2015-2021, verwijzen wij naar bijlage II van dit rapport.

Wij constateren dat ouders bij het betalen van deze (vrijwillige) ouderbijdragen onjuist zijn geïnformeerd over de daadwerkelijke besteding van ouderbijdragen. Daarbij worden de gelden besteed voor een ander doel dan waarvoor zij door de SvPO-ANBI-stichting zijn ontvangen.

2.4. Bijdragen aan andere SvPO-scholenstichtingen

In 2019 en 2020 heeft SvPO Amsterdam voor in totaal € 2.590.514 aan bijdragen verstrekt (en betaald) aan huisvestingsinvesteringen en de exploitaties van andere SvPO-scholenstichtingen. In onderstaande tabel hebben wij een gedetailleerd overzicht opgenomen van deze verstrekte bijdragen.

SvPO-schoolstichting	2019	2020	Totaal
SvPO Deventer	€ 258.299	€ 462.000	€ 720.299
SvPO Hoorn	€ 1.045.215	€ 300.000	€ 1.345.215
SvPO Hurdegaryp		€ 325.000	€ 325.000
SvPO Geldermalsen		€ 200.000	€ 200.000
Totaal	€ 1.303.514	€ 1.287.000	€ 2.590.514

Als gevolg van het verstrekken van deze bijdragen in 2019 en 2020 voor in totaal € 2.590.514, is de liquiditeits- en vermogenspositie van SvPO Amsterdam negatief beïnvloed. Hierdoor heeft SvPO Amsterdam minder eigen financiële middelen tot haar beschikking gehad in 2020 (en ook in 2021). Deze bijdragen hebben bijgedragen aan het feit dat SvPO Amsterdam in 2019 en 2020 feitelijk al te maken had met een negatief eigen vermogen.

In model E van de jaarverslaggeving 2019 en 2020 (overzicht verbonden partijen) is deze versterkte bijdrage verantwoord, en is toegelicht dat deze bijdrage is verstrekt op grond van de Wet op het voortgezet onderwijs artikel 99 lid 6a: *“De transacties tussen de onderwijsinstellingen zijn gedaan op grond van de Wet op het voortgezet onderwijs artikel 99 lid 6a: het bevoegd gezag kan de bedragen mede aanwenden voor de kosten van personeel of voorzieningen in de exploitatie van een andere school voor voortgezet onderwijs”*.

2.5. Financiële positie SvPO Amsterdam

In deze paragraaf hebben wij een analyse opgesteld voor de financiële positie van SvPO Amsterdam. In de jaarverslaggeving 2020 zijn de volgende financiële kengetallen voor SvPO Amsterdam vermeld: solvabiliteit 0,40, liquiditeit 1,43 en rentabiliteit -6,25 procent. Wij hebben echter geconstateerd dat de balans en exploitatie van de jaarrekening een onjuist en incompleet beeld geven van de financiële positie van SvPO Amsterdam. Daardoor zijn deze door SvPO Amsterdam gepresenteerde financiële kengetallen onjuist.

2.5.1. Fictieve vordering op SvPO Hurdegaryp

Op de balans per 31 december 2020 heeft SvPO Amsterdam een vordering verantwoord van € 250.000 op SvPO Hurdegaryp. Wij hebben vastgesteld dat SvPO Hurdegaryp en SvPO Amsterdam deze bijdrage pas in het nieuwe boekjaar 2021 administratief hebben verwerkt (met terugwerkende kracht naar 2020). Deze bijdrage door SvPO Hurdegaryp is pas ook ná 31 december 2020 toegezegd. Hierdoor had de bestuurder van SvPO Amsterdam deze vordering niet al op balansdatum 31 december 2020 mogen verantwoorden, met als gevolg dat het eigen vermogen en het werkkapitaal van SvPO Amsterdam negatief behoorde te zijn. Daarbij komt nog dat SvPO Hurdegaryp helemaal niet beschikte over voldoende liquide middelen om dit bedrag daadwerkelijk te kunnen betalen. Ook ontbreekt er een (zakelijke) reden (grondslag) voor de door SvPO Hurdegaryp gedane toezegging. SvPO Hurdegaryp ontvangt daarbij rijksbekostiging voor haar eigen onderwijsactiviteiten en niet voor die van andere scholen.

2.5.2. Verhuld negatief eigen vermogen en zwakke solvabiliteit

Volgens de jaarrekening bedraagt het eigen vermogen van SvPO Amsterdam ultimo 2020 € 140.485. Dit eigen vermogen bepaalt in belangrijke mate ook de solvabiliteit van SvPO Amsterdam, die volgens de jaarrekening ultimo 2020 0,40 is. Deze waarde is echter te hoog weergegeven. Wij hebben immers al:

- (i) in de voorgaande paragraaf 2.5.1 geconstateerd dat ten onrechte een toezegging van een bijdrage door SvPO Hurdegaryp van € 250.000 als vordering in de jaarrekening 2020 is geboekt, en
- (ii) in paragraaf 2.2.2 een fouterstel voor in totaal € 468.291 met een ophogend effect van het eigen vermogen, ten onrechte is verwerkt in de jaarrekeningen 2019 en 2020 van SvPO Amsterdam.

Hierdoor is het eigen vermogen met een totaal van € 718.297 (€ 250.000 + € 468.297) ten onrechte opgehoogd en met eenzelfde bedrag positiever weergegeven.

Door het verantwoorden van de toegezegde bijdrage van SvPO Hurdegaryp zijn daarnaast de baten in 2020 ten onrechte opgehoogd. Daardoor is het in de jaarrekening 2020 verantwoorde financiële resultaat van € 182.991 positiever weergegeven.

Wij stellen vast dat het bestuur van SvPO Amsterdam met de jaarrekening 2020 een onjuist beeld geeft van het eigen vermogen en de exploitatie (te hoog saldo van de opbrengsten). Daardoor is geen juist beeld gegeven van de solvabiliteit per 31 december 2020 van SvPO Amsterdam:

- zonder de onterechte fouterstel met betrekking tot de bouwsusbsie van de Gemeente Amsterdam, zou het eigen vermogen € 468.297 lager zijn geweest;
- zonder de bijdrage van SvPO Hurdegaryp zou het exploitatieverlies van SvPO Amsterdam € 250.000 hoger zijn

geweest, en daarmee het eigen vermogen nog eens € 250.000 lager zijn geweest; waardoor

- het eigen vermogen met een bedrag van € 718.297 (€ 250.000 + € 468.297) lager moet worden verantwoord; en
- waardoor er ultimo 2020 sprake zou moeten zijn van een negatief eigen vermogen van circa € 580.000. Ook de solvabiliteit is in dat geval feitelijk negatief.

2.5.3. Ontoereikende liquiditeit

De liquiditeitsratio geeft aan in hoeverre een instelling in staat is aan haar kortlopende verplichtingen (verplichtingen met een looptijd korter dan één jaar) te voldoen. Een liquiditeitsratio van kleiner dan 1,5 kan een indicatie zijn dat een instelling in betalingsproblemen zou kunnen raken. Bij een liquiditeitsratio van kleiner dan 1,5 heeft de instelling namelijk te weinig (eigen) middelen om haar kortlopende schulden te kunnen betalen. De liquiditeitsratio wordt gebruikt om de gezondheid en financiële toestand van een organisatie te bepalen. Hoe hoger deze ratio, hoe beter het gesteld is met de continuïteit van SvPO Amsterdam. De banktegoeden van SvPO Amsterdam zijn in 2020 sterk afgenomen, van circa € 694.000 op 31 december 2019 tot circa € 60.000 op 31 december 2020. De liquiditeitsratio van SvPO Amsterdam is daarmee in diezelfde periode afgenomen van 1,85 (2019) tot 1,43 (2020). Deze liquiditeit is berekend inclusief de als vordering geboekte toegezegde (maar niet betaalde) bijdrage van € 250.000 van SvPO Hurdegaryp. Zonder het opnemen van deze vordering, was de liquiditeit per 31 december 2020 ver onder de signaleringswaarde gedaald.

Deze (significante) verslechtering van de financiële positie in 2020 is het gevolg van het verstrekken van diverse bijdragen (geboekt als schenking) van in totaal € 1.287.000 (2019 en 2020 tezamen: € 2.590.514) in huisvestingsinvesteringen en exploitaties van andere SvPO-scholenstichtingen (zie hiervoor verder paragraaf 3.5.4).

Wij constateren dat SvPO Amsterdam op 31 december 2020 over onvoldoende vlottende activa beschikt om de bestaande kortlopende schulden te kunnen voldoen, ook wel een negatief werkkapitaal genoemd. SvPO Amsterdam beschikt daarmee niet over voldoende (eenvoudig liquide te maken) middelen om aan haar kortlopende schulden te voldoen. Daarmee is er sprake van een situatie waarbij SvPO Amsterdam op 31 december 2020 niet meer zelfstandig rekeningen kon betalen en niet meer kon investeren in het onderwijs.

Daarnaast is het relevant te vermelden dat SvPO Amsterdam geen interne actuele liquiditeitsplanning tot haar beschikking heeft, dit is reeds gerapporteerd in het per 15 april 2021 vastgestelde rapport 'Specifiek Onderzoek Rekenschap – Financieel bestuurlijk onderzoek'. Wij kunnen derhalve (met terugwerkende kracht) niet vaststellen in

hoeverre het bestuur van SvPO Amsterdam de genoemde daling van de liquiditeitsratio en liquiditeitspositie heeft begroot of geprognoseerd.

2.5.4. Geen zicht op toekomstige liquiditeit

Wij hebben SvPO Amsterdam inzage gevraagd in de gerealiseerde liquiditeitsontwikkeling tot en met het moment van afronding van dit rapport, en de prognose van liquiditeitspositie voor het restant van 2021 en de komende jaren. SvPO Amsterdam heeft ons medegedeeld niet te beschikken over een geactualiseerde toekomstige liquiditeitsprognose voor het restant van 2021 en de komende jaren.

SvPO Amsterdam heeft daardoor niet kunnen aantonen of er op dit moment wél voldoende liquiditeiten aanwezig zijn voor (i) het betalen van kortlopende verplichtingen in relatie tot het negatieve werkkapitaal en eigen vermogen per 31 december 2021, (ii) eventuele tegenvallers in de reguliere operationele exploitatie (uitwerking 'worst-case scenario's') en (iii) voor investeringsverplichtingen van nog lopende en toekomstige huisvestingsprojecten binnen andere SvPO-scholenstichtingen.

2.5.5. Onvoldoende zicht op rentabiliteit

In 2020 heeft SvPO Amsterdam een negatieve rentabiliteit van 6,3 procent gerapporteerd (2019: 26,5 procent negatief), deze rentabiliteit is gebaseerd op een verantwoording van baten en lasten waarin:

- bijdragen vanuit verbonden SvPO-stichtingen in 2020 van € 482.700 (2019: € 2.500), die gebruikt worden voor de betalingen van huisvestingsinvesteringen en de reguliere exploitatie van SvPO Amsterdam, verantwoord worden als baten. Deze bijdragen geven een vertekend beeld van de (operationele) rentabiliteit van de school. Het betreft immers eenmalige bijdragen die zijn verstrekt. Doordat deze geen structureel karakter hebben zegt dit niets over de toekomstig te realiseren rentabiliteit van de school;
- betaalde bijdragen (schenkingen) aan verbonden SvPO-stichtingen in 2020 van € 1.306.965 (2019: € 1.311.654). Deze bijdragen worden gebruikt voor de betalingen van huisvestingsinvesteringen en de reguliere exploitatie van deze andere SvPO-scholenstichtingen. Deze bijdragen worden in de overige lasten verantwoord. Deze bijdragen van SvPO Amsterdam geven een vertekend beeld van de exploitatie van de school omdat het geen structurele uitgaven betreft en ze maken ook geen onderdeel uit van de eigen exploitatie van de school;
- de overige lasten in 2020 van € 1.610.495 beduidend lager zijn dan de voor 2020 begrote overige lasten van € 600.000. Over dit verschil wordt geen toelichting verstrekt.

De verantwoording van baten en lasten geeft dus geen getrouw beeld, en derhalve wordt ook geen getrouw beeld gegeven over het feitelijke resultaat en daarmee de rentabiliteit. Het feitelijke resultaat en daarmee ook de rentabiliteit dienen in werkelijkheid (aanzienlijk) lager uit te vallen dan in de jaarrekening 2020 is vermeld.

3. Conclusies en oordelen financieel beheer

3.1. Kaders voor conclusies en oordelen financieel beheer

De inspectie heeft voor het financieel beheer een waarderingskader vastgesteld dat bestaat uit de elementen financiële continuïteit, rechtmatigheid en doelmatigheid. Indien een van deze elementen niet voldoende is dan betekent dit dat het financieel beheer onvoldoende is. Dat houdt echter nog niet in dat er sprake is van wanbeheer. Voor een toelichting op de (juridische) kwalificatie wanbeheer wordt verwezen naar bijlage III.

De vereisten zoals uiteengezet in bijlage III zijn van belang voor een goed beeld van en een goede oordeelsvorming over de financiële positie, de continuïteit en perspectieven van de onderwijsinstelling. Daarnaast zijn deze vereisten bedoeld om de continuïteit van het onderwijs te waarborgen en erop toe te zien dat rijksbekostiging rechtmatig en doelmatig wordt aangewend.

In de onderstaande alinea's geven wij onze oordelen bij de bevindingen in hoofdstuk 2. Deze oordelen zijn gericht op het bestuurlijk handelen van het bestuur van SvPO Amsterdam. Daarbij zal met name gekeken worden of het bestuur van SvPO Amsterdam handelt in het belang van SvPO Amsterdam, en het bestuur daarbij een juist beeld schetst van het financieel beheer en of daarmee voldaan wordt aan de bovengenoemde vereisten. Waar mogelijk wordt het handelen van het bestuur van SvPO Amsterdam ook nader geduid.

3.2. Verbouwing schoolgebouw Amsterdam

3.2.1. Verbouwing niet toegelicht

In paragraaf 2.2.1 hebben we vastgesteld dat de bestuurder van SvPO Amsterdam niet juist en niet volledig inzicht heeft verstrekt in (i) de financiële omvang en voortgang van de verbouwing van de school in Amsterdam en (ii) de financiële positie van SvPO met betrekking tot die verbouwing gedurende de periode van 2017 tot en met 2020. De vooruit ontvangen subsidie van in totaal € 8.199.102 en de gedeclareerde bouwkosten van in totaal € 8.213.237 zijn niet in de jaarrekeningen 2017 tot en met 2020 verantwoord. Datzelfde geldt voor de door SvPO Amsterdam met deze (vooruit) ontvangen subsidies betaalde bouwkosten. Daarnaast is de feitelijke eigendomssituatie van de onderwijshuisvesting van SvPO Amsterdam niet voldoende toegelicht in het jaarverslag 2020.

In paragraaf 2.2.2 hebben wij vastgesteld dat de bestuurder in de jaarrekening 2019 met terugwerkende kracht een als schuld aan de Gemeente Amsterdam per 31 december 2018 verantwoord bedrag van € 468.297 heeft laten vervallen, met een toename van het eigen vermogen van de SvPO Amsterdam tot gevolg. Deze toename van het eigen vermogen is geboekt onder de door de Gemeente Amsterdam verstrekte bouwsubsidie. Daarmee heeft SvPO Amsterdam haar eigen vermogen laten toenemen ten koste van (de subsidie verstrekt door) de Gemeente Amsterdam. De bestuurder van SvPO Amsterdam heeft hiermee een onjuist (te positief) beeld verstrekt van de financiële positie van SvPO Amsterdam.

Doordat de bestuurder van SvPO Amsterdam het voorgaande niet juist en niet volledig heeft verantwoord in de administratie en de jaarrekening 2019 (en 2020), komen wij tot de conclusie dat de bestuurder is tekortgeschoten ten aanzien van het beheer van het vermogen van SvPO Amsterdam en als zodanig de financiële huishouding en administratie heeft verwaarloosd. Op dit punt concluderen wij dat er sprake is van financieel wanbeleid in de zin van artikel 103g van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Het voorgaande betekent ook dat de bestuurder niet heeft voldaan aan de op grond van artikel 2:10 van het Burgerlijk Wetboek (BW) op hem rustende verplichting. De bestuurder heeft immers niet op een zodanige wijze een administratie gevoerd en de daartoe behorende gegevens op zodanige wijze bewaard, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen (lees: de vermogenstoestand) van SvPO Amsterdam kunnen worden gekend. Doordat de bestuurder niet heeft voldaan aan diens verplichtingen op grond van artikel 2:10 BW, heeft de bestuurder (tevens) zijn taak niet behoorlijk vervuld (artikel 2:9 BW).

Nu het onderwijs van SvPO Amsterdam begin dit jaar als zeer zwak is beoordeeld ([link](#)) en het noodzakelijke verbetertraject voor de nodige (aanvullende) uitgaven kan zorgen, achten wij de door de bestuurder gecreëerde situatie bij SvPO Amsterdam zorgwekkend. Zoals hiervoor reeds is gebleken heeft de bestuurder niet juist en niet volledig inzicht gegeven in de financiële positie van SvPO Amsterdam. Zoals uit hoofdstuk 2 blijkt, is de financiële positie van SvPO Amsterdam ernstig verzwakt en is de financiële continuïteit van SvPO Amsterdam in gevaar gebracht. Daar komt nog bij dat er op dit moment geen zicht is op de door SvPO Amsterdam betaalde en nog te betalen kosten in verband met de verbouwing van het schoolgebouw in Amsterdam. Gezien het feitelijk negatief eigen vermogen van SvPO Amsterdam, is de verwachting niet dat binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen in de kwaliteit van het onderwijs gekomen kan worden. Wij achten de bestuurder hier verantwoordelijk voor.

Ook voor het aangepast financieel toezicht waar SvPO Amsterdam op dit moment onder is geplaatst, geldt dat wij niet verwachten dat de bestuurder van SvPO Amsterdam binnen de gegeven termijn tot de

benodigde verbeteringen van onder andere de liquiditeit, solvabiliteit en continuïteit van SvPO Amsterdam kan komen. Zoals uit dit rapport immers blijkt, heeft het handelen van de bestuurder van SvPO Amsterdam tot een verdere verslechtering van de liquiditeit, solvabiliteit en de continuïteit geleid.

3.2.2. Herstelopdracht en vervolgtoezicht

Wij dragen het bestuur van SvPO Amsterdam op om uiterlijk vóór 1 juli 2022 ervoor zorg te dragen dat de baten en lasten met betrekking tot de verbouwing en de bouwsubsidie juist en volledig worden verantwoord in de desbetreffende jaarrekeningen.

De inspectie ziet erop toe dat de school en het bestuur zich aan deze herstell opdrachten houden en dat zij deze uiterlijk vóór 1 juli 2022 hebben uitgevoerd.

3.3. Ouderbijdragen niet juist besteed en geïnformeerd

3.3.1. Ouderbijdragen niet juist besteed en niet verantwoord

SvPO Amsterdam vraagt ouders van leerlingen jaarlijks om een vrijwillige ouderbijdrage. Over de periode van 2017 tot en met 2020 bedraagt die ouderbijdrage € 450 per leerling per jaar. Over 2017 tot en met 2020 bedragen de ouderbijdragen maximaal circa € 367.000. Zoals in hoofdstuk 2 is vermeld, zijn deze ouderbijdragen - met uitzondering van een zeer klein gedeelte van in totaal € 16.848 - niet verantwoord in de jaarrekeningen 2017 tot en met 2020 van SvPO Amsterdam. De uitgaven aan schoolreizen en schoolkosten, waarvoor deze ouderbijdragen zijn gevraagd en verstrekt, zijn echter wel verantwoord in de jaarrekening (en daarmee ten laste gekomen) van SvPO Amsterdam. Verder verwijzen wij hiervoor naar ons rapport 'Specifiek Onderzoek Rekenschap – Financieel bestuurlijk onderzoek' zoals vastgesteld op 15 april 2021 ([link](#)).

Door het hanteren van deze systematiek in de verwerking en verantwoording van baten en lasten zijn bij de SvPO-ANBI-stichting per saldo extra baten gegenereerd (ter hoogte van de ontvangen ouderbijdragen), terwijl dit leidde tot een nadeliger exploitatieresultaat voor SvPO Amsterdam. SvPO Amsterdam betaalde immers wel de kosten, maar ontving niet de baten die daarbij hoorden. Doordat de ouderbijdragen zijn betaald voor schoolreizen en schoolkosten, waarvan de kosten uiteindelijk door SvPO Amsterdam zijn betaald, geldt dat SvPO Amsterdam kosten heeft betaald die betaald dienden te worden vanuit de ouderbijdragen door de SvPO-ANBI-stichting. De bestuurder van SvPO Amsterdam

heeft ervoor gezorgd dat de SvPO-ANBI-stichting heeft bespaard op te maken kosten, doordat deze kosten uiteindelijk zijn voldaan door SvPO Amsterdam. Hiervoor bestond geen rechtvaardiging, zodat wij moeten concluderen dat er op dit punt sprake is van ongerechtvaardigde verrijking van de SvPO-ANBI-stichting ten koste van SvPO Amsterdam. In aanvulling daarop geldt dat de bestuurder door het niet (op de juiste wijze) verantwoorden van de ouderbijdragen, niet heeft voldaan aan de op grond van artikel 2:10 BW op hem rustende verplichting en in ieder geval heeft gehandeld in strijd met het belang van SvPO Amsterdam. Dit heeft tot gevolg dat de bestuurder (tevens) zijn taak als bestuurder niet behoorlijk heeft vervuld (artikel 2:9 BW) en daarmee financieel voordeel is behaald door de SvPO-ANBI-stichting.

Volgens de regels van goed administreren en boekhouden en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving behoort een financiële verantwoording een getrouwe weergave te zijn van de activiteiten van de organisatie en de daarmee verband houdende baten en lasten. Bij de verantwoording van de ouderbijdragen van SvPO Amsterdam is geen sprake van een getrouwe weergave omdat de baten vanuit ouderbijdragen niet zijn verantwoord, maar de kosten van schoolreizen wel. De bestuurder van SvPO Amsterdam is daarmee tekortgeschoten ten aanzien van het beheer van het vermogen van SvPO Amsterdam en heeft als zodanig de financiële huishouding en administratie verwaarloosd. Daarmee is er sprake van financieel wanbeleid als bedoeld in artikel 103g WVO.

Voor zover SvPO Amsterdam niet voldoet aan de hierna omschreven herstelopdracht met betrekking tot het op de juiste wijze verantwoorden van de baten en lasten die betrekking hebben op de ouderbijdragen tot en met 2020, geldt nog het volgende. De door de SvPO-ANBI-stichting ontvangen ouderbijdragen zijn bedoeld om kosten voor de taalreizen (€ 250) en overige schoolkosten (€ 200) van SvPO Amsterdam te voldoen. Deze kosten zijn op dit moment nog betaald door SvPO Amsterdam. SvPO Amsterdam heeft daarmee feitelijk rijksbekostiging gebruikt om kosten te betalen die door de SvPO-ANBI-stichting betaald dienden te worden. Het betalen van kosten voor een andere, niet-bekostigde instelling, past niet binnen de bestedingsvoorwaarden zoals opgenomen in artikel 99 WVO. Het betreft immers geen uitgaven in het kader van voorzieningen in de huisvesting, in het kader van personele kosten en/of in het kader van voorzieningen in de exploitatie. Daarmee geldt dat – als niet tot herstel wordt gekomen – de kosten voor de taalreizen en de overige schoolkosten van respectievelijk € 250 en € 200 per leerling per jaar als onrechtmatig bestede bekostiging worden beschouwd.

3.3.2. Ouders niet juist geïnformeerd

Zoals in paragraaf 2.3. is vastgesteld, wordt een groot deel van deze

ouderbijdragen niet besteed aan de doelstellingen die aan ouders zijn gecommuniceerd. In plaats van deze ouderbijdragen te besteden waarvoor de ouders deze bedoeld hebben, worden deze bedragen gebruikt voor de aankoop van vastgoed voor en door de gelieerde SvPO-ANBI-stichting. Wij constateren dat ouders bij het betalen van deze (vrijwillige) ouderbijdragen onjuist zijn geïnformeerd over de daadwerkelijke besteding van de ouderbijdragen. Daarbij worden de gelden besteed aan een ander doel dan waarvoor zij door de SvPO-ANBI-stichting zijn ontvangen.

3.3.3. Herstelopdracht en vervolgtoezicht

Wij dragen het bestuur van SvPO Amsterdam op om er uiterlijk binnen drie maanden na toezending van dit rapport voor zorg te dragen dat (i) de ouderbijdragen van 2019 en 2020 worden (terug)gevorderd bij en verkregen worden van de SvPO-ANBI-stichting, dan wel (ii) de gemaakte kosten voor de taalreizen (€ 250) en de vergoedingsbijdrage voor schoolkosten (€ 200) worden doorbelast aan en geïncasseerd bij de SvPO-ANBI-stichting. Daarbij dient een en ander uiterlijk vóór 1 juli 2022 op de juiste wijze te zijn verantwoord in de jaarrekening van SvPO Amsterdam.

Wij dringen er bij het bestuur van SvPO Amsterdam op aan dat het er naar de toekomst toe zorg voor draagt dat de ouderbijdragen en de kosten waarvoor deze ouderbijdragen zijn verstrekt, juist en volledig – en in ieder geval in lijn met de regels voor goed administreren en boekhouden en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving – worden verantwoord. Daarbij dient uiterlijk vóór 1 juli 2022 een en ander voor het eerst (over het boekjaar 2021) op de juiste wijze te zijn verantwoord in de jaarrekening van SvPO Amsterdam. We willen dus dat de constructie zoals die was teniet wordt gedaan en de geldstromen via de scholen gaan lopen in plaats van via de SvPO-ANBI-stichting.

Wij wijzen de bestuurder van SvPO Amsterdam op diens maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid en roepen hem – onder verwijzing naar de verschillende rollen die hij vervult binnen de SvPO-ANBI-stichting en SvPO Amsterdam – op om de baten en lasten met betrekking tot de ouderbijdragen binnen (de financiële huishouding van) SvPO Amsterdam te houden. Wij vertrouwen erop dat het bestuur in het belang van het onderwijs en de leerlingen hiermee aan de slag gaat.

Het bestuur moet uiterlijk binnen twee weken na toezending van dit rapport de ouders informeren over (i) het feit dat de ouderbijdrage niet is betaald aan SvPO Amsterdam maar aan de SvPO-ANBI-stichting, (ii) de aankoop van divers vastgoed door de SvPO-ANBI-stichting die gefinancierd is met deze ouderbijdragen en (iii) de herstelopdrachten van de inspectie.

De inspectie ziet erop toe dat het bestuur zich aan deze opdrachten houdt en dat het binnen de hiervoor vermelde termijnen deze herstelopdrachten heeft uitgevoerd.

3.4. Bijdragen aan andere SvPO-scholenstichtingen

3.4.1. Bijdragen verzwakken liquiditeit en zijn onjuist verantwoord

In 2019 en 2020 heeft SvPO Amsterdam voor in totaal € 2.590.514 aan bijdragen verstrekt aan SvPO Hurdegaryp, SvPO Hoorn, SvPO Geldermalsen en SvPO Deventer. Deze bijdragen zijn ten laste van de exploitatie (en het resultaat) van SvPO Amsterdam gebracht.

Als gevolg van het verstrekken van deze bijdragen is de liquiditeits- en vermogenspositie van SvPO Amsterdam nadelig beïnvloed. Hierdoor heeft SvPO Amsterdam minder eigen financiële middelen tot haar beschikking gehad in 2020 (en ook in 2021) voor haar eigen exploitatie en is (mede) daardoor in 2020 en 2021 afhankelijk van bijdragen van andere SvPO-scholen (zie paragraaf 2.5.3).

SvPO Amsterdam beroept zich op artikel 99, zesde lid, sub a, van de WVO als grondslag voor het verstrekken van deze bijdragen.

In dit artikel wordt, via een verwijzing naar het derde lid van dit wetsartikel, echter de voorwaarde gesteld dat er sprake is van een overschot op de personeels- en exploitatiekosten. Zoals in paragraaf 2.5 reeds door ons is toegelicht, hebben wij geconstateerd dat de financiële positie van SvPO Amsterdam ernstig verzwakt is en SvPO Amsterdam op enig moment niet meer in staat was om haar rekeningen zelfstandig te betalen en niet meer in staat was om te investeren in de kwaliteit van het onderwijs. Daarmee is er dus evident geen sprake van een overschot dat aangewend kan worden voor het verstrekken van bijdragen aan een andere (gelieerde) school voor voortgezet onderwijs.

Samenvattend concluderen wij dat het verstrekken van bijdragen van SvPO Amsterdam aan SvPO Hurdegaryp, SvPO Deventer, SvPO Hoorn en SvPO Geldermalsen niet voldoet aan de bestedingsmogelijkheden die de WVO kent en daarmee onrechtmatig is. Het verstrekken van deze bedragen heeft bovendien de financiële positie van SvPO Amsterdam (liquiditeit en solvabiliteit) onnodig negatief beïnvloed. Met het verstrekken van deze bedragen heeft de bestuurder van SvPO Amsterdam de financiële positie van SvPO Amsterdam verzwakt en is de (de continuïteit van) de school en het onderwijs in gevaar gebracht.

Nu het onderwijs van SvPO Amsterdam begin dit jaar als zeer zwak is

beoordeeld ([link](#)) en het noodzakelijke verbetertraject voor de nodige (aanvullende) uitgaven kan zorgen, achten wij de door de bestuurder gecreëerde situatie bij SvPO Amsterdam zorgwekkend. Zoals hiervoor reeds is gebleken, heeft de bestuurder de financiële positie van SvPO Amsterdam ernstig verzwakt en is de continuïteit van SvPO Amsterdam in gevaar gebracht. Dit onder andere door het schenken van gelden terwijl er een aanzienlijke liquiditeitsbehoefte bij SvPO Amsterdam bestond. Financiële middelen die primair bestemd zijn voor het onderwijs hebben daarmee andere bestemmingen gekregen en zijn daarmee aan het onderwijstoezicht onttrokken. Gezien het feitelijk negatief eigen vermogen van SvPO Amsterdam is de verwachting niet dat binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen in de kwaliteit van het onderwijs gekomen kan worden. Wij achten de bestuurder hier verantwoordelijk voor.

Ook voor het aangepast financieel toezicht waar SvPO Amsterdam op dit moment onder is geplaatst, geldt dat wij niet verwachten dat de bestuurder van SvPO Amsterdam binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen van onder andere de liquiditeit, solvabiliteit en continuïteit van SvPO Amsterdam kan komen. Zoals uit dit rapport immers blijkt, heeft het handelen van de bestuurder van SvPO Amsterdam tot een verdere verslechtering van de liquiditeit, solvabiliteit en de continuïteit geleid.

3.5. Onjuist inzicht in de financiële positie

3.5.1. Niet-reële vordering

In hoofdstuk 2 hebben wij vastgesteld dat SvPO Hurdegaryp een bijdrage heeft toegezegd aan SvPO Amsterdam voor een bedrag van € 250.000. Wij hebben vastgesteld dat deze bijdrage pas in het boekjaar 2021 administratief is verwerkt (met terugwerkende kracht naar 2020) door de bestuurder van SvPO Amsterdam en SvPO Hurdegaryp. Dit omdat deze bijdrage door SvPO Hurdegaryp pas ná 31 december 2020 is toegezegd. Hierdoor had de bestuurder deze vordering niet al op balansdatum 31 december 2020 en daarmee in de jaarrekening 2020 mogen verantwoorden. Dit betekent dat het eigen vermogen en het werkkapitaal van SvPO Amsterdam op 31 december 2020 negatief behoorde te zijn. Daarbij komt nog dat SvPO Hurdegaryp helemaal niet beschikte over voldoende liquide middelen om dit bedrag daadwerkelijk te kunnen betalen. Ook ontbreekt er een (zakelijke) reden (grondslag) voor de door SvPO Hurdegaryp gedane toezegging. SvPO Hurdegaryp ontvangt immers rijksbekostiging voor haar eigen onderwijsactiviteiten en niet voor die van andere scholen.

Wij stellen gezien het voorgaande vast dat het bestuur van SvPO Amsterdam met de jaarrekening 2020 een onjuist beeld geeft van het eigen vermogen en exploitatie. De negatieve solvabiliteit en zwakke liquiditeit van SvPO Amsterdam is op balansdatum 31 december 2020

door de bestuurder verhuld door het opnemen van een vordering van € 250.000 op SvPO Hurdegaryp. Wij zijn van oordeel dat het verhullen van de kritieke financiële situatie zeer kwalijk is. Wij achten de bestuurder hier verantwoordelijk voor.

De bestuurder heeft in de jaarrekening geen juist beeld gegeven van de solvabiliteit per 31 december 2020 van SvPO Amsterdam. Zonder de bijdrage van SvPO Hurdegaryp zou het exploitatieverlies van SvPO Amsterdam € 250.000 hoger zijn geweest. Het eigen vermogen behoorde daarbij met een bedrag van € 718.297 ($\text{€ } 250.000 + \text{€ } 468.297$) lager te worden verantwoord, waardoor er ultimo 2020 sprake zou moeten zijn van een negatief eigen vermogen van circa € 580.000. Ook de solvabiliteit is in dat geval feitelijk negatief.

Doordat de bestuurder van SvPO Amsterdam het voorgaande niet juist en niet volledig heeft verantwoord in de administratie en de jaarrekening, komen wij tot de conclusie dat de bestuurder is tekortgeschoten ten aanzien van het beheer van het vermogen van SvPO Amsterdam en als zodanig de financiële huishouding en administratie heeft verwaarloosd. Op dit punt concluderen wij dat er sprake is van financieel wanbeleid in de zin van artikel 103g WVO. Het voorgaande betekent ook dat de bestuurder niet heeft voldaan aan de op grond van artikel 2:10 BW op hem rustende verplichting. De bestuurder heeft immers niet op een zodanige wijze een administratie gevoerd en de daartoe behorende gegevens op zodanige wijze bewaard, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen (lees: de vermogenstoestand) van SvPO Amsterdam kunnen worden gekend. Doordat de bestuurder niet heeft voldaan aan diens verplichtingen op grond van artikel 2:10 BW, heeft de bestuurder (tevens) zijn taak niet behoorlijk vervuld (artikel 2:9 BW).

Zoals hiervoor reeds is beschreven, is het onderwijs van SvPO Amsterdam begin dit jaar als zeer zwak beoordeeld ([link](#)). De in dat kader noodzakelijke verbetertrajecten kunnen daarbij voor de nodige (aanvullende) uitgaven zorgen. Zoals hiervoor reeds is gebleken heeft de bestuurder de financiële positie van SvPO Amsterdam ernstig verzwakt en is de financiële continuïteit van SvPO Amsterdam in gevaar gebracht. Dit onder andere door het schenken van gelden terwijl er een aanzienlijke liquiditeitsbehoefte bij SvPO Amsterdam bestond. Financiële middelen die primair bestemd zijn voor het onderwijs hebben daarmee andere bestemmingen gekregen. De bestuurder heeft dit (deels) proberen te verhullen met de ten onrechte verantwoorde toegezegde bijdrage vanuit SvPO Amsterdam. Gezien het feitelijk negatief eigen vermogen van SvPO Amsterdam is de verwachting niet dat binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen in de kwaliteit van het onderwijs gekomen kan worden. Wij achten de bestuurder hier verantwoordelijk voor.

Ook voor het aangepast financieel toezicht waar SvPO Amsterdam op dit moment onder is geplaatst, geldt dat wij niet verwachten dat de

bestuurder van SvPO Amsterdam binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen van onder andere de liquiditeit, solvabiliteit en continuïteit van SvPO Amsterdam kan komen. Zoals uit dit rapport immers blijkt, heeft het handelen van de bestuurder van SvPO Amsterdam tot een verdere verslechtering van de liquiditeit, solvabiliteit en de continuïteit geleid.

3.5.2. Herstelopdracht en vervolgtoezicht

Wij dragen het bestuur van SvPO Amsterdam op om er uiterlijk vóór 1 juli 2022 zorg voor te dragen dat de jaarrekening 2020 een juist en volledig beeld geeft ten aanzien van de niet reële vordering op SvPO Hurdegaryp.

De inspectie ziet erop toe dat het bestuur zich aan deze herstellopdracht houdt en dat het deze uiterlijk vóór 1 juli 2022 heeft uitgevoerd.

3.5.3. Ontbreken liquiditeitsprognose

Aan de hand van een liquiditeitsprognose kan een organisatie het verloop van de liquide middelen (voornamelijk het banksaldo) voor de komende periode zien en waar nodig bijsturen. Een dergelijke planning is daarbij gebaseerd op de meest actuele omvang van de liquide middelen en meest recente inzichten voor de toekomst. Deze planning dient met regelmaat bijgewerkt worden, zodat een bestuur kan beoordelen of de onderwijsinstelling de komende periode over voldoende financiële ruimte beschikt om de geplande investeringen en (overige) uitgaven te dekken. Door (mede) te sturen op basis van de liquiditeitsruimte van de onderwijsinstelling, wordt het risico voor (de continuïteit van) de school en het onderwijs zoveel mogelijk beperkt. Zo wordt voorkomen dat het bestuur verplichtingen aangaat waarvan zij weet, of behoorde te weten, dat de onderwijsinstelling hier niet aan kan voldoen.

Wij hebben in hoofdstuk 2 vastgesteld dat de bestuurder van SvPO Amsterdam tot op heden geen gebruik heeft gemaakt van een liquiditeitsprognose van SvPO Amsterdam. De bestuurder van SvPO Amsterdam is als gevolg daarvan verplichtingen aangegaan en heeft bijdragen aan andere SvPO-scholenstichtingen gedaan, die niet passen binnen de financiële ruimte van SvPO Amsterdam. Dit handelen van de bestuurder van SvPO Amsterdam heeft ervoor gezorgd dat SvPO Amsterdam op 31 december 2020 niet over voldoende liquide middelen beschikte om zelfstandig haar rekeningen te kunnen betalen. De bestuurder diende op dat moment ernstig rekening te houden met een mogelijk faillissement.

Wij concluderen dan dat de bestuurder door het niet sturen op basis van liquiditeitsprognoses de financiële huishouding en administratie

heeft verwaarloosd en als gevolg daarvan onnodige en niet te rechtvaardigen risico's heeft genomen. De bestuurder is daarmee tekortgeschoten ten aanzien van het beheer van het vermogen van SvPO Amsterdam. Wij komen dan ook tot het oordeel dat er sprake is van financieel wanbeleid in de zin van artikel 103g WVO. In aanvulling daarop betekent dit dat de bestuurder ook niet heeft voldaan aan de op grond van artikel 2:10 BW op hem rustende verplichting. De bestuurder heeft immers niet op een zodanige wijze een administratie gevoerd en de daartoe behorende gegevens op zodanige wijze bewaard, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen (lees: de vermogenstoestand) van SvPO Amsterdam kunnen worden gekend. Doordat de bestuurder niet heeft voldaan aan diens verplichtingen op grond van artikel 2:10 BW, heeft de bestuurder (tevens) zijn taak niet behoorlijk vervuld (artikel 2:9 BW).

3.6. Eindconclusie

Op grond van onze bevindingen in hoofdstuk 2 en onze conclusies over de behandelde transacties en financiële verantwoordingen daarvan in de bovenstaande onderdelen van hoofdstuk 3, komen wij tot het eindoordeel dat de bestuurder van SvPO Amsterdam wanbeheer heeft gevoerd. Zo is de bestuurder direct en indirect betrokken bij financieel wanbeleid, ongerechtvaardigde verrijking en onrechtmatig handelen waarmee financieel voordeel is behaald door de bestuurder dan wel een of meerdere aan de bestuurder gelieerde rechtspersonen. Dit handelen van de bestuurder heeft daarbij geleid tot een situatie waarbij (de continuïteit van) de school en het onderwijs in gevaar is dan wel wordt gebracht. De bestuurder heeft het vermogen van de school niet op een zodanige manier beheerd, dat daarmee het voortbestaan van de school verzekerd was.

Voor een samenvatting van de onderbouwing van dit oordeel wordt verwezen naar de samenvatting aan het begin van dit rapport.

Wij vinden het daarbij van belang om nogmaals expliciet aandacht te besteden aan de rol van de bestuurder van SvPO Amsterdam. De bestuurder van SvPO Amsterdam is immers óók bestuurder van de SvPO-ANBI-stichting en de overige SvPO-scholenstichtingen. Bij diverse transacties heeft de bestuurder de SvPO-ANBI-stichting (en in mindere mate de overige SvPO-scholenstichtingen) financieel bevoordeeld, ten nadele van SvPO Amsterdam. Dit nadeel komt steeds rechtstreeks ten laste van de door SvPO Amsterdam ontvangen (en bestede) rijksbijdragen.

Op grond van de bevindingen en conclusies in dit rapport dringen wij er bij het bestuur van SvPO Amsterdam op aan dat de herstelopdrachten die in dit rapport zijn beschreven worden uitgevoerd. De inspectie zal hierop toezien.

Bijlagen

Bijlage I Totaal overzicht bevindingen bij de acht SvPO scholenstichtingen

Wij hebben specifieke onderzoeken uitgevoerd naar het door de schoolbesturen van de verschillende SvPO-scholenstichtingen gevoerde financieel beleid. Het gaat daarbij om de schoolbesturen van de volgende schoolinstellingen:

- SvPO Amsterdam
- SvPO Deventer
- SvPO Geldermalsen
- SvPO Hengelo
- SvPO Hoorn
- SvPO Hurdegaryp
- SvPO Kapelle
- SvPO Utrecht

Voor deze onderzoeken hebben wij gekeken naar het gevoerde huisvestingsbeleid en de (mede) in dat kader gevoerde transacties. In dat kader hebben wij geconstateerd dat door de schoolbesturen gevoerde huisvestingsbeleid en de (mede) in dat kader gevoerde transacties hebben gezorgd voor een onderlinge financiële afhankelijkheid en verwevenheid. Voor ieder van de SvPO-scholenstichtingen komen wij tot de conclusie dat er sprake is van (structureel) wanbeheer. Daarbij heeft de dagelijks uitvoerend bestuurder met het gevoerde (financieel) beleid (de continuïteit van) alle acht de SvPO-scholenstichtingen en het onderwijs in gevaar gebracht. Voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen was er op enig moment sprake van een situatie waarbij de school niet meer zelfstandig rekeningen kon betalen en niet meer kon investeren in het onderwijs. De bestuurder diende voor ieder van de scholen ernstig rekening te houden met een mogelijk faillissement. Voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen geldt dat de bestuurder het vermogen van de school niet op een zodanige manier heeft beheerd, dat daarmee het voortbestaan van de school verzekerd was.

Aangezien wij onze onderzoeken verrichten op bestuursniveau en daarmee – in dit geval – op niveau van de afzonderlijke SvPO-scholenstichtingen, beogen wij met deze oplegger (extra) aandacht te besteden aan de onderlinge financiële afhankelijkheid en verwevenheid. Het doel hiervan is om de conclusies uit de afzonderlijke onderzoeksrapporten nader te duiden voor de lezers, waaronder de ouders en leerlingen van de SvPO-scholenstichtingen. In deze oplegger staan geen bevindingen die niet zijn opgenomen in een of meerdere van de rapporten van dit specifieke onderzoek.

In deze bijlage zullen wij aandacht besteden aan (1) de governance, (2) de herstelopdrachten, (3) onrechtmatige bestedingen, (4) het wanbeheer en (5) de financiële gegevens en kengetallen.

1. De governance

Alle acht de SvPO-scholenstichtingen hebben een en dezelfde uitvoerend bestuurder. Daarnaast beschikten de acht SvPO-scholenstichtingen tot medio 2021 over dezelfde toezichthoudend bestuurders. Vanaf medio 2021 vond er feitelijk geen toezicht meer plaats op het handelen van de uitvoerend bestuurder door een of meerdere toezichthoudend bestuurders.

De uitvoerend bestuurder van de SvPO-scholenstichtingen is daarnaast betrokken bij drie andere stichtingen, waaronder de SvPO-ANBI-stichting en de Stichting Frederikssoon. Deze laatste twee stichtingen zijn wij gedurende onze onderzoeken herhaaldelijk tegengekomen bij diverse transacties en (financiële) constructies. Daarbij hebben de SvPO-ANBI-stichting en de Stichting Frederikssoon financieel voordeel behaald met deze transacties en (financiële) constructies, terwijl daarvoor geen aanleiding was. Dit voordeel is steeds behaald ten koste van de rijksbekostiging die de SvPO-scholenstichtingen ontvangen voor het (vormgeven van het) onderwijs.

Samenvattend hebben wij bij alle acht de SvPO-scholenstichtingen geconstateerd dat:

- het functioneren van de governance verder is verzwakt. Door het vertrek van de toezichthoudend bestuurders vindt er feitelijk geen intern toezicht meer plaats op het handelen en functioneren van de dagelijks uitvoerend bestuurder;
- de dagelijks uitvoerend bestuurder zowel als de bestuurder van de SvPO-scholenstichtingen als de SvPO-ANBI-stichting en de Stichting Frederikssoon betrokken is bij diverse transacties. Op het moment dat er tegenstrijdige belangen zijn bij deze transacties vindt er geen (nader) toezicht daarop plaats. Dit heeft ertoe geleid dat de SvPO-scholenstichtingen op meerdere momenten (financieel) zijn benadeeld en/of de SvPO-ANBI-stichting en de Stichting Frederikssoon op meerdere momenten (financieel) zijn bevoordeeld;
- de dagelijks uitvoerend bestuurder met het gevoerde (financieel) beleid (de continuïteit van) alle acht de SvPO-scholenstichtingen en het onderwijs in gevaar heeft gebracht. Voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen was er op enig moment sprake van een situatie waarbij de school niet meer zelfstandig rekeningen kon betalen en niet meer kon investeren in het onderwijs. De

bestuurder diende voor ieder van de scholen ernstig rekening te houden met een mogelijk faillissement.

2. Herstelopdrachten

Op grond van de bevindingen en conclusies in ieder rapport dringen wij er bij het bestuur van de SvPO-scholenstichtingen – mede met het oog op zijn maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid – op aan dat het de herstelopdrachten die in de individuele rapporten zijn beschreven zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen de gegeven termijnen, uitvoert. De inspectie zal op de naleving daarvan toezien en – waar noodzakelijk – handhaven.

Onze onderzoeken hebben geleid tot herstelopdrachten met betrekking tot:

- het juist en volledig verantwoorden van (totaalbedragen van) de investeringen in (de verbouwing van) de huisvesting in de betreffende jaarrekeningen;
- het op de juiste wijze verantwoorden van de ouderbijdragen en de daarbij behorende kosten voor de taalreizen en de schoolkosten;
- het op de juiste wijze verantwoorden van (de kosten die horen bij) de ouderbijdragen in de betreffende jaarrekeningen;
- het informeren van de ouders over de bestedingen van de ouderbijdragen aan huisvesting door de SvPO-ANBI-stichting en de in dat kader afgegeven herstelopdrachten.

3. Onrechtmatige bestedingen

De bestuurder van de acht SvPO-scholenstichtingen heeft bij alle acht de SvPO-scholenstichtingen rijksbekostiging besteed aan uitgaven die niet voldoen aan de bestedingsvoorwaarden zoals opgenomen in het tweede tot en met het vijfde lid van artikel 99 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Wij hebben voor in ieder geval € 22.481.953 aan uitgaven geconstateerd die niet voldoen aan deze bestedingsvoorwaarden. Daarmee heeft de bestuurder van de acht SvPO-scholenstichtingen voor een bedrag van minimaal € 22.481.953 aan onrechtmatige bestedingen gedaan. Dit betekent dat de uitvoerend bestuurder van de SvPO-scholenstichting die het geld heeft ontvangen, dit geld niet heeft gebruikt voor (het verbeteren van) het onderwijs van de school.

Hierbij merken wij op dat voor een groot deel van deze onrechtmatige

bestedingen geldt dat met deze bestedingen uiteindelijk de SvPO-ANBI-stichting en de Stichting Frederikssoon zijn bevoordeeld. Waar geld dus bestemd was voor (het verbeteren van) het onderwijs van de school, is dit geld aan het onderwijs onttrokken en direct en indirect overgeheveld naar aan de bestuurder gelieerde stichtingen. Hiermee heeft de bestuurder (de continuïteit van) de SvPO-scholenstichtingen en het onderwijs in gevaar gebracht.

Opgesplitst per SvPO-scholenstichting gaat het daarbij om de volgende bedragen.

Hengelo	€ 675.000
Amsterdam	€ 2.590.514
Kapelle	€ 1.987.000
Deventer	€ 2.308.812
Geldermalsen	€ 5.041.790
Hoorn	€ 1.211.450
Hurdegaryp	€ 6.556.238
Utrecht	€ 2.111.149
Totaal	€ 22.481.953

4. Wanbeheer

Wij komen tot de conclusie dat bij alle acht de SvPO-scholenstichtingen sprake is van wanbeheer. De uitvoerend bestuurder (i) heeft bij alle acht de SvPO-scholenstichtingen financieel wanbeleid gevoerd, (ii) heeft ervoor gezorgd dat derden – waaronder de aan hem gelieerde SvPO-ANBI-stichting en de Stichting Frederikssoon – ongerechtvaardigd verrijkt zijn ten koste van de acht SvPO-scholenstichtingen en (iii) heeft in strijd met wettelijke bepalingen gehandeld, waarmee financieel voordeel is behaald ten gunste van derden.

Ook voor wat betreft de besteding van de ouderbijdragen is er sprake van ongerechtvaardigde verrijking en daarmee wanbeheer. Met de door de ouders betaalde bijdragen aan SvPO-ANBI-stichting heeft de bestuurder van SvPO-ANBI-stichting geen uitgaven gedaan aan taalreizen en schoolkosten zoals is medegedeeld aan de ouders. In plaats van deze ouderbijdragen te besteden aan waarvoor de ouders ze bedoeld hebben, worden ze gebruikt voor aankoop van vastgoed (grond en gebouwen) voor en door de SvPO-ANBI-stichting.

Zoals hiervoor is vermeld, heeft de uitvoerend bestuurder de SvPO-ANBI-stichting en Stichting Frederikssoon meermaals financieel

voordeel laten behalen ten nadele van de acht SvPO-scholenstichtingen. Waar geld bestemd was voor (het verbeteren van) het onderwijs van de school, is dit geld aan het onderwijs onttrokken en direct en indirect overgeheveld naar aan de bestuurder gelieerde stichtingen. Hiermee heeft de bestuurder (de continuïteit van) de SvPO-scholenstichtingen en het onderwijs in gevaar gebracht.

Omdat voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen geldt dat de inspectie eerder diverse tekortkomingen vastgesteld heeft (drie SvPO-scholenstichtingen zijn zelfs als zeer zwak beoordeeld), vinden wij de door de uitvoerend bestuurder gecreëerde situatie zorgwekkend. Voor alle acht de SvPO-scholenstichtingen geldt namelijk dat zij noodzakelijke verbeteringen moeten kunnen doorvoeren. Deze verbetertrajecten kunnen voor de nodige (aanvullende) uitgaven zorgen, terwijl de acht SvPO-scholenstichtingen in ieder geval eind 2020 daar geen geld voor hadden. Gezien het beperkte en vaak zelfs negatief eigen vermogen van de acht SvPO-scholenstichtingen, is de verwachting niet dat zij binnen de gegeven termijn tot de benodigde verbeteringen in de kwaliteit van het onderwijs kunnen komen.

De bestuurder heeft er verder voor gezorgd dat geld dat primair bestemd is voor het onderwijs andere bestemmingen heeft gekregen en daarmee aan het onderwijstoezicht wordt onttrokken.

Alle acht de SvPO-scholenstichtingen staan al enige tijd onder aangepast financieel toezicht. In het kader van dit aangepast financieel toezicht wordt een herstelplan van de uitvoerend bestuurder verwacht dat gericht moet zijn op een duurzame verbetering van onder andere de liquiditeit, solvabiliteit en continuïteit van de SvPO-scholenstichtingen. Gezien het door de uitvoerend bestuurder gevoerde beleid achten wij het onwaarschijnlijk dat binnen de gegeven termijn tot een verbetering van de liquiditeit, solvabiliteit en continuïteit van de SvPO-scholenstichtingen gekomen kan worden. Eind 2020 was de (financiële) positie waarin de acht SvPO-scholenstichtingen zich bevonden namelijk verder verslechterd in plaats van verbeterd.

5. Overzicht van de financiële gegevens en de kengetallen

Onderstaande financiële gegevens zijn gebaseerd op (i) de jaarverslagen 2018, 2019 en 2020 van de acht SvPO-scholenstichtingen en (ii) de acht individuele rapporten 'Specifiek onderzoek rekenschap – huisvesting' van de acht SvPO-scholenstichtingen.

Ontvangen rijksbijdragen, totale baten, uitgaven aan personele lasten en exploitatieresultaten

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de rijksbekostiging die vanaf 2018 is ontvangen door de acht SvPO-scholenstichtingen. Om een zo volledig mogelijk beeld te geven, is daarnaast een totaaloverzicht van de totale baten, de gezamenlijke personeelslasten en de gerealiseerde exploitatieresultaten opgesteld.

	Boekjaar 2018	Boekjaar 2019	Boekjaar 2020	Totaal
Rijksbijdragen	€ 11.091.709	€ 14.200.256	€ 17.977.576	€ 43.269.541
Totale baten	€ 12.077.671	€ 16.308.292	€ 22.343.609	€ 50.729.572
Personele lasten	€ 6.122.707	€ 7.962.339	€ 11.153.154	€ 25.238.200
% Personele lasten/Totale baten	50,7%	48,8%	49,9%	49,8%
Exploitatieresultaat	€ 687.572	€ 1.216.233	€ 2.164.649	€ 4.068.454
% Exploitatieresultaat/Totale baten	5,7%	7,5%	9,7%	8,0%

De acht SvPO-scholenstichtingen hebben in de periode 2018 tot en met 2020 voor circa € 43,3 miljoen aan rijksbijdragen ontvangen. De gezamenlijke totale baten in deze periode bedragen ruim € 50,7 miljoen. Dit verschil tussen de totale baten en de rijksbijdragen is grotendeels (circa € 6 miljoen) te verklaren door de onderlinge bijdragen tussen de verschillende SvPO-scholenstichtingen.

In de periode 2018 tot en met 2020 is door de acht SvPO-scholenstichtingen gezamenlijk voor ruim € 25,2 miljoen besteed aan personele lasten. Hiermee is ongeveer 49,8 procent van de totale baten besteed aan personele lasten. Dit percentage ligt aanzienlijk lager dan de gemiddelde personele lasten binnen de sector voortgezet onderwijs (vo). De gemiddelde personele lasten binnen deze sector over de periode 2015 tot en met 2019 (zoals blijkt uit de 'Financiële Staat van het Onderwijs 2019' van de inspectie) is ongeveer 78,4 procent van de totale baten van de scholen. De acht SvPO-scholenstichtingen geven daarmee aanzienlijk minder uit aan personele lasten dan de gemiddelde (andere) vo-school.

Verder hebben de acht SvPO-scholen in de periode 2018 tot en met 2020 een positief exploitatieresultaat (winst) van bijna € 4,1 miljoen gerealiseerd. Dit betreft ongeveer 8,0 procent van de gezamenlijke totale baten. Het gezamenlijke eigen vermogen van de acht SvPO-scholenstichtingen, zoals verantwoord in de jaarrekeningen, is door deze exploitatie-overschotten toegenomen tot bijna € 7,8 miljoen per 31 december 2020.

Ontwikkeling liquiditeitspositie en aanwending rijksbijdragen voor

huisvestingsinvesteringen

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de liquiditeitspositie (voornamelijk banktegoeden) per einde boekjaar 2018, 2019 en 2020 van de acht SvPO-scholenstichtingen gezamenlijk, zoals verantwoord in de jaarrekeningen van de acht SvPO-scholenstichtingen.

Boekjaar	Liquiditeitspositie
31-12-2017	€ 5.226.718
31-12-2018	€ 4.355.395
31-12-2019	€ 5.132.899
31-12-2020	€ 512.422

De totale liquiditeitspositie van de acht SvPO-scholenstichtingen is in de periode 2018 tot en met 2020 (significant) afgenomen. Eind 2019 bedroeg de liquiditeitspositie nog ruim € 5,1 miljoen, terwijl dit eind 2020 nog maar ruim € 0,5 miljoen bedroeg.

Dat de SvPO-scholenstichtingen aan de ene kant een (zeer) positief exploitatieresultaat weten neer te zetten, terwijl de liquiditeitspositie aan de andere kant (sterk) afneemt, kan worden verklaard door de uitgaven aan onderwijshuisvesting in de periode 2018 tot en met 2020. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van rijksbekostiging die is gebruikt voor investeringen in onderwijshuisvesting vanaf 2018.

SvPO-stichting	Uitgaven onderwijshuisvesting	Toelichting
SvPO Hurdegaryp	€ 4.370.238	Nieuwbouw schoolgebouw (afgerond december 2020)
SvPO Geldermalsen	€ 4.674.190	Nieuwbouw schoolgebouw (afgerond december 2020)
SvPO Hoorn	€ 4.993.124	Aankoop voormalig missiehuis (2018) en renovatie (afgerond 2020)
SvPO Deventer	€ 1.958.812	Verbouwing voormalig kerkgebouw tot schoolgebouw (afgerond 2020)
Totaal	€ 15.996.364	

Voor investeringen in onderwijshuisvesting van de vier overige SvPO-scholenstichtingen zijn in de recente kalenderjaren geen rijksmiddelen aangewend, aangezien de desbetreffende gemeenten investeringen in onderwijshuisvesting hebben bekostigd (SvPO Amsterdam, SvPO Utrecht en SvPO Hengelo) of omdat er in de periode 2018 tot en met 2020 geen noemenswaardige investeringen in onderwijshuisvesting zijn gedaan (SvPO Kapelle).

Bijlage II Ouderbijdragen SvPO-ANBI-stichting

Financiële reserves opgebouwd door overschotten in opbrengsten ouderbijdragen

Stichting voor Persoonlijk Onderwijs (hierna: SvPO-ANBI-stichting) heeft in de boekjaren 2019 en 2020 respectievelijk voor € 760.000 en € 879.000 aan ouderbijdragen ontvangen, zo blijkt uit het jaarverslag 2020 van de SvPO-ANBI-stichting.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste financiële gegevens van de SvPO-ANBI-stichting over de afgelopen boekjaren^[1].

Boekjaar	Ouderbijdragen	Totale baten	Totale lasten	Resultaat	Eigen vermogen 31-12
2015	€ 292.000	€ 320.000	€ 223.000	€ 97.000	€ 144.000
2016	€ 345.000	€ 770.000	€ 367.000	€ 402.000	€ 546.000
2017	€ 491.000	€ 685.000	€ 321.000	€ 364.000	€ 910.000
2018	€ 584.000	€ 808.000	€ 350.000	€ 458.000	€ 1.368.000
2019	€ 760.000	€ 897.000	€ 391.000	€ 506.000	€ 1.872.000
2020	€ 879.000	€ 964.000	€ 569.000	€ 394.000	€ 2.266.000

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de SvPO-ANBI-stichting de afgelopen jaren structureel exploitatieoverschotten heeft gerealiseerd (voornamelijk door overschotten op de ouderbijdragen), en daarmee een vermogenspositie van ruim € 2,2 miljoen per 31 december 2020 heeft opgebouwd.

Integraal overzicht majeure huisvestingsinvesteringen door SvPO-ANBI-stichting

Deze ouderbijdragen binnen de SvPO-ANBI-stichting zijn – mede – ingezet als financieringsmiddel voor de verwerving onderwijshuisvesting (grond en gebouwen).

De SvPO-ANBI-stichting heeft – vanuit de opgebouwde exploitatieoverschotten – geïnvesteerd in de verwerving van onderstaande onderwijshuisvesting:

- Aankoop van grond in Hurdegaryp in 2017 voor € 274.000, waarop het schoolgebouw dat in gebruik is van SvPO Hurdegaryp in 2020 is gebouwd.
- Aankoop van het voormalig missiehuis te Hoorn per december 2020, waarvan per 31 december 2020 reeds € 240.000 is betaald door de Stichting voor Persoonlijk Onderwijs aan SvPO Hurdegaryp.
- Aankoop van grond in Geldermalsen in 2020 voor € 801.978, waarop het schoolgebouw dat in gebruik is van SvPO Geldermalsen in 2020 is gebouwd.
- In 2018 is een lening verstrekt aan Stichting Frederikssoen van

€ 600.000 (deze lening is verstrekt ten behoeve van het verwerven van een voormalig kerkgebouw dat is aangekocht voor Stichting Frederikssoon, dit kerkgebouw is aangekocht ten behoeve van toekomstige huisvesting voor een SvPO-school in Deventer). In 2019 is een deel van de lening afgelost, per 31 december 2020 resteert van de verstrekte lening een bedrag van € 402.000.

[1] Deze financiële gegevens zijn ontleend aan de verkregen financiële administratie en jaarverslagen van de SvPO-ANBI-stichting (waarbij alleen het jaarverslag 2020 is voorzien van een controleverklaring van een onafhankelijke accountant).

Bijlage III Wettelijk kader

In dit hoofdstuk geven wij een beknopte uiteenzetting van de voor dit specifieke onderzoek meest relevante wet- en regelgeving. Daarbij geldt dat indien bepaalde wet- en regelgeving hierna niet genoemd wordt, dit niet betekent dat een (bekostigde) onderwijsinstelling daaraan niet moet voldoen.

Besteding bekostiging (artikel 99 Wet op het voortgezet onderwijs,)

Op grond van artikel 99 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) besteedt het bevoegd gezag de verstrekte bekostiging en de betaalde bedragen ten behoeve van die school op de wijze zoals aangegeven in het tweede tot en met vijfde lid van datzelfde artikel.

Op grond van het tweede lid van artikel 99 WVO worden de voorzieningen in de huisvesting betaalde bedragen zodanig aangewend dat een behoorlijke en deugdelijke totstandkoming van deze voorzieningen is verzekerd. Indien na realisatie van de in de eerste volzin bedoelde voorzieningen de bedragen niet volledig zijn aangewend, kan het resterende deel daarvan worden aangewend voor de kosten van personeel of voorzieningen in de exploitatie. Op grond van het derde lid van artikel 99 WVO wordt het voor personeels- en exploitatiekosten betaalde bedrag aangewend voor de kosten van personeel, zoals omschreven in artikelen 32 en 32a WVO, voor voorzieningen in de exploitatie. In geval van een overschot op die bedragen kan dat overschot worden aangewend voor de kosten als omschreven in artikel 99, zesde lid, WVO. Op grond van dit artikel kan dit overschot worden aangewend voor de kosten van personeel of voorzieningen in de exploitatie van:

- een andere school voor voortgezet onderwijs of een samenwerkingsverband;
- een verticale scholengemeenschap;
- een basisschool of een speciale school voor basisonderwijs als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs, een school voor speciaal onderwijs, voor voortgezet speciaal onderwijs of voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs dan wel een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs als bedoeld in de Wet op de expertisecentra.

Op grond van het vijfde lid van artikel 99 WVO worden de verstrekte overschrijdingsbedragen ten behoeve van het onderwijs aan de scholen van het bevoegd gezag aangewend.

Wanbeheer (artikel 103g WVO)

Om publieke belangen te waarborgen is er in de onderwijswetgeving voorzien in toezicht door de overheid. In dat kader kan de Minister op grond van artikel 103g WVO sinds 2010 (Wet van 4 februari 2010, Stb. 2010, 80) aanwijzingen geven aan de rechtspersoon die de school in stand houdt, indien sprake is van wanbeheer van een of meer

bestuurders en/of toezichthouders van een onderwijsinstelling. Van wanbeheer is volgens dit artikel onder andere sprake bij:

- financieel wanbeleid;
- ongerechtvaardigde verrijking, al dan niet beoogd, van de rechtspersoon die de school in stand houdt, zichzelf dan wel een derde;
- onrechtmatig handelen, waaronder wordt verstaan het in de hoedanigheid van bestuurder of toezichthouder handelen in strijd met wettelijke bepalingen waarmee financieel voordeel wordt behaald ten gunste van de rechtspersoon die de school in stand houdt, zichzelf of een derde.

Financieel wanbeleid

Voor de invulling van het begrip financieel wanbeleid (ook wel aangehaald als financieel wanbeheer, zie bijvoorbeeld Kamerstukken II 2008/2009, 31828, nummer 15 en Kamerstukken II 2008/2009, 31828, nummer 22) wordt – bij het ontbreken van een specifieke definitie gericht op (het bestuur van) onderwijsinstellingen – aansluiting gezocht bij de algemene bepalingen voor de desbetreffende rechtspersonen (stichtingen in dit geval).

Dat voor de invulling van de kwalificatie financieel wanbeleid aansluiting kan worden gezocht bij de civielrechtelijke (algemene) regels voor stichtingen, blijkt als zodanig ook uit het arrest van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 22 oktober 2008 (LJN BG2138, r.o. 3.4.3). Voor de invulling van de definitie van financieel wanbeleid wordt aangesloten bij artikel 2:298 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Het hof oordeelde dat het aanwenden van subsidie (bijvoorbeeld rijksbekostiging, zie de schakelbepaling zoals opgenomen in artikel 4:21, vierde lid, Algemene wet bestuursrecht (Awb)) voor doelen waarvoor die subsidie niet is bestemd, financieel wanbeheer is en in strijd is met de onderwijsregelgeving, die er immers vanuit gaat dat de subsidie wordt aangewend voor het doel waarvoor deze is gegeven. Dat handelingen van een bestuur zijn gecontroleerd door een accountant – met behulp van een controleprotocol van de Minister – en zijn vastgesteld, zonder dat de accountant daarbij opmerkingen heeft gemaakt, doet aan het oordeel van financieel wanbeleid niets af.

Voor de kwalificatie van financieel wanbeleid dient – meer in het algemeen – sprake te zijn van tekortkomingen ten aanzien van het beheer over een vermogen of de zorg voor de verkrijging van de inkomsten waarover een rechtspersoon kan beschikken (Hoge Raad 3 januari 1975, NJ 1975, 222). Daarbij geldt dat het mogelijk is dat financieel wanbeleid zowel te wijten is aan het bestuur (verwaarlozing van de financiële huishouding en administratie) als aan het toezicht (onvoldoende uitoefening van intern toezicht bij goedkeuring begroting en jaarverslag); zie ook Kamerstukken II 2009/2010, 31828-C.

Ongerechtvaardigde verrijking

Het begrip ongerechtvaardigde verrijking (zie ook artikel 6:212 BW) wordt gebruikt om uitdrukking te geven aan de situatie waarbij vermogensvermeerderingen niet (kunnen) worden gerechtvaardigd. Aspecten die daarbij een rol spelen zijn de schade (bijvoorbeeld in de vorm van verlies en/of verarming) die aan de kant van de benadeelde partij is geleden en de verrijking die aan de kant van de bevoordeelde partij is ontstaan.

Het begrip verrijking omvat zowel behaald voordeel als afgewend nadeel. Is bijvoorbeeld een pand verbouwd, dan is de eigenaar dus niet alleen verrijkt als het pand in waarde is gestegen, maar ook wanneer hij zich de uitgaven voor de verbouwing heeft bespaard (HR 5 september 2008, LJN BD4745, NJ 2008/481).

Handelen in strijd met wettelijke bepalingen waarmee financieel voordeel wordt behaald ten gunste van de rechtspersoon die de school in stand houdt, zichzelf of een derde

Vooropgesteld zij dat financieel wanbeleid als hiervoor omschreven een vorm is van strijd met de wet, namelijk met artikel 2:9 BW. Dit artikel vereist immers dat bestuurders hun taak naar behoren vervullen en daarvan is geen sprake bij financieel wanbeleid.

De wettelijke bepalingen waarnaar verwezen wordt, omvatten alle regels die betrekking hebben op de stichting en haar bestuurder(s). Indien de stichting ook door andere wetgeving wordt beheerst, zoals het geval is bij stichtingen in de onderwijssector, geldt dit dus voor de algemene regels zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek alsook de sectorspecifieke regels (bijvoorbeeld de regels zoals opgenomen in de WVO).

Vereist is daarbij dat met het handelen van een bestuurder of toezichthouder in strijd met wettelijke bepalingen (zoals hiervoor omschreven) financieel voordeel wordt behaald voor de rechtspersoon, de bestuurder/toezichthouder of een derde.

Artikel 2:9 BW

Bij wet zijn enkele algemene voorschriften gegeven voor (de uitvoering van) de taak van de bestuurder van een stichting. Zo bepaalt artikel 2:9, eerste lid (eerste zin) BW dat de bestuurder tegenover de stichting gehouden is tot een behoorlijke vervulling van zijn taak.

Wat gezien moet worden als (on)behoorlijke taakvervulling, komt naar voren in diverse rechtspraak over de aansprakelijkheid van bestuurders. Daarbij wordt rekening gehouden met een bepaalde mate van beleidsvrijheid van het bestuur en met het feit dat bestuurshandelingen achteraf worden beoordeeld. Hierbij wordt gekeken naar de volgende relevante omstandigheden van het geval: (i) de aard en ernst van de normschending, (ii) de aard van de door de

stichting uitgeoefende activiteiten, (iii) de in het algemeen daaruit voortvloeiende risico's, (iv) de voor het bestuur geldende richtlijnen, (v) de gegevens waarover de bestuurder beschikte of behoorde te beschikken ten tijde van de aan hem verweten beslissingen of gedragingen en (vi) het inzicht en de zorgvuldigheid die mogen worden verwacht van een bestuurder die voor zijn taak berekend is en deze nauwgezet vervult.

In literatuur en rechtspraak is gebleken dat onder andere de volgende situaties naar voren komen waarbij sprake is van onbehoorlijke taakvervulling van de bestuurder:

- in strijd handelen met wettelijke of statutaire bepalingen of andere regels die de rechtspersoon beogen te beschermen;
- het ongeoorloofd onttrekken van middelen aan de rechtspersoon;
- het laten prevaleren van eigen (zakelijke) belangen boven dat van de rechtspersoon;
- het verzaken van de verplichtingen die voortvloeien uit art. 2:10 BW (administratieplicht);
- het niet-traceerbaar vermengen van vermogen van een derde (een ander) met het vermogen van de rechtspersoon;
- het nemen van onnodige en niet te rechtvaardigen risico's;
- het aangaan van verplichtingen die de rechtspersoon niet zal kunnen nakomen;
- het nemen van beslissingen met verregaande consequenties zonder deugdelijke voorbereiding;
- het verstrekken van leningen aan insolvente partijen of zonder adequate zekerheden;
- het aangaan van transacties die het doel van de rechtspersoon overschrijden;
- het niet voorkomen of tegengaan van onderkapitalisatie en het verwaarlozen van de kredietbewaking;
- het bewust handelen in strijd met het belang van de rechtspersoon en de met hem verbonden organisatie.

Hierbij merken wij op dat een eventuele decharge die aan een bestuurder is verleend, niet afdoet aan onbehoorlijk bestuur. Bij het verlenen van decharge doet de rechtspersoon immers alleen afstand van zijn recht om zich op de bestuurder te verhalen voor gevoerd beleid. Een decharge heeft daarmee alleen een zogenaamde interne werking. De decharge heeft dan ook nog eens uitsluitend betrekking op zaken die blijken uit de jaarrekening of anderszins aan de algemene vergadering zijn bekendgemaakt.

Artikel 2:10 BW

Op het bestuur rust een administratieplicht, een bewaarplicht en een balansplicht. Dit is geregeld in artikel 2:10 BW. Het bestuur is daarbij op grond van artikel 2:10, derde lid, BW verplicht de administratie zeven jaar te bewaren.

Het bestuur is verplicht op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende gegevens op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde de rechten en verplichtingen (lees: de vermogenstoestand) van de rechtspersoon kunnen worden gekend. Zie ook Hoge Raad (HR) 10 oktober 2014, NJ 2014/456 (FSM Europe). Dit betekent dat snel inzicht moet kunnen worden verkregen in de debiteuren- en crediteurenpositie en dat deze posities en de stand van de liquiditeiten een redelijk inzicht moeten geven in de vermogenspositie. Zie ook HR 11 juni 1993, NJ 1993/713 (Kempers en Sarper).

Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016

Het algemeen uitgangspunt bij de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 is dat het financiële beleid en het beheer van de onderwijsinstellingen (waaronder een school in de zin van artikel 1 van de WVO) in het belang moet zijn van c.q. bij moet dragen aan het realiseren van de publieke doelstellingen. Dit financiële beleid moet daartoe op transparante wijze gericht zijn op de financiële continuïteit. De Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 stelt daarbij zowel regels aan leningen die worden aangetrokken als aan leningen die worden verstrekt door een onderwijsinstelling.

Voor leningen is specifiek geregeld dat een onderwijsinstelling door middel daarvan extra financiële middelen kan aantrekken. Leningen mogen alleen verstrekt worden door de onderwijsinstelling indien deze lening van toepassing is voor de uitvoering van de wettelijke taak van de onderwijsinstelling en binnen het doel van de organisatie past. Daarbij geldt dat dergelijke leningen geen extra risico's met zich mee mogen brengen die het voortbestaan van de onderwijsinstelling of het geven van onderwijs kunnen bedreigen. Zie ook meer uitgebreid artikel 7 van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

De onderwijsinstelling is verplicht om jaarlijks in de jaarverslaglegging verslag te doen van haar beleid ten aanzien van de beleggingen en leningen, de uitvoering van het beleid in de praktijk, de uitstaande beleggingen en leningen, de aangetrokken leningen en afgesloten derivatenovereenkomsten. Dit geldt voor zover deze zijn aangegaan c.q. verstrekt met publieke middelen (zoals de rijksbekostiging).

Regeling jaarverslaggeving onderwijs

De jaarverslaggeving van een onderwijsinstelling moet voldoen aan de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo). In de Rjo is bepaald dat – in aanvulling op Titel 9 Boek 2 BW – de jaarverslaggeving ingericht moet worden overeenkomstig de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ) en in het bijzonder overeenkomstig de hoofdstukken 400 (Bestuursverslag), 640 (Organisaties zonder winststreven) en 660 (Onderwijsinstellingen) van deze richtlijnen. Het betreft daarbij voorschriften over de inrichting van het bestuursverslag. Daarnaast worden in de Rjo in aanvulling op of in afwijking van Titel 9 Boek 2 BW en/of de RJ nog enkele specifieke

zaken betreffende het bestuursverslag geregeld.

De richtlijnen in de hiervoor genoemde regeling zijn overigens niet vrijblijvend, maar hebben een regelgevend karakter, omdat deze zijn ontleend aan de WVO en zijn gebaseerd op c.q. nadere uitwerking zijn van de RJ. De term richtlijnen kan de suggestie wekken dat deze richtlijnen niet verplicht zijn, en slechts als handvat dienen. Niets is echter minder waar: in de Rjo worden de richtlijnen dwingend voorgeschreven en zijn daarom eigenlijk geen richtlijnen, maar eisen. Aan deze eisen moet voldaan zijn om in aanmerking te komen voor rijksbekostiging op grond van de WVO.

Reactie van het bestuur

Het bestuur heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid te reageren op het rapport.

Zienswijze op rapporten huisvesting SvPO 28 januari 2022

Al sinds 2010 slaagt SvPO er in om zonder extra subsidies kleine klassen en veel onderwijstijd te realiseren. Dat doet de SvPO door haar scholen eenvoudig te organiseren en de bureaucratie te beperken. De kosten van overhead zijn daardoor ruim drieëneenhalf

keer minder dan gebruikelijk in de onderwijssector^[1]. De onderwijsinspectie heeft moeite met de opzet van SvPO en eist aanpassingen, die echter tot meer overhead kunnen leiden. Er is meer administratie en overleg nodig en er moeten extra (staf)functionarissen aangesteld worden. Hoewel SvPO al veel heeft gedaan om inspectie tegemoet te komen, voert inspectie de druk steeds verder op.

In dit rapport komt inspectie ten onrechte tot de smadelijke conclusie dat het schoolbestuur de scholen slecht heeft beheerd. De meeste beweringen hebben betrekking op de nieuwe schoolgebouwen die in 2020 zijn gerealiseerd. Veel leerlingen en docenten beschikken daardoor nu over een goed schoolgebouw. De nieuwbouw zorgt ook voor lagere huisvestingslasten. Er is voor gespaard, onder meer met de bijdragen van ouders, waardoor er geen hypotheek nodig is geweest. De scholen zijn daardoor vrijwel schuldenvrij.

Volgens inspectie had er wel een hypotheek afgesloten moeten worden, omdat er eind 2020 mogelijk een probleem had kunnen ontstaan bij de betaling van de aannemer. Daar is echter nooit sprake van geweest en dat kon zelfs ook niet, omdat er een goedgekeurde hypotheekaanvraag achter de hand was. De stelling in het rapport dat het bestuur het risico op faillissement heeft genomen is belachelijk.

Inspectie meent verder dat de gebouwen niet van de scholen zijn, omdat ze op grond staan die de stichting SvPO in erfpacht heeft gegeven. Daardoor zouden de grote bedragen die de scholen in nieuwbouw en renovatie hebben geïnvesteerd onrechtmatig zijn besteed. Het is echter onwaar dat de gebouwen niet van de scholen zijn.

Misschien dat de bedoeling van dit rapport is om het schoolbestuur verder onder druk te zetten. Inspectie schreef in 2011 ook al eens een vergelijkbaar financieel rapport. De accountantskamer heeft dat in een ontluisterende uitspraak indertijd van tafel geveegd en de inspectie een tuchtrechtelijke waarschuwing gegeven. Dit nieuwe rapport lijkt hetzelfde lot beschoren te zijn.

Zie voor een gedetailleerde reactie op dit rapport: www.svpo.nl/

[rapporthuisvesting](#)

Meer weten over SvPO?

'[Meer is minder, ook in de klas](#)' (artikel, De Groene Amsterdammer, februari 2019)^[2]

'[De strijd om kleine klassen](#)' (podcast, VPRO Argos, november 2021)^[3]

^[1] Volgens cijfers afkomstig van DUO over 2020 is in de onderwijssector 26,9% van het personeel niet als docent werkzaam maar als bestuurder, manager, begeleider, etc. Bij SvPO is dit percentage 7,1% (www.vo-raad.nl/vo-in-cijfers-personeel).

^[2] www.groene.nl/artikel/minder-is-meer-ook-in-de-klas

^[3] www.vpro.nl/argos/media/luister/argos-radio/onderwerpen/2021/de-strijd-om-kleine-klassen.html

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

